

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





# ILLÜSTRERAD TIDNING

# IDUN

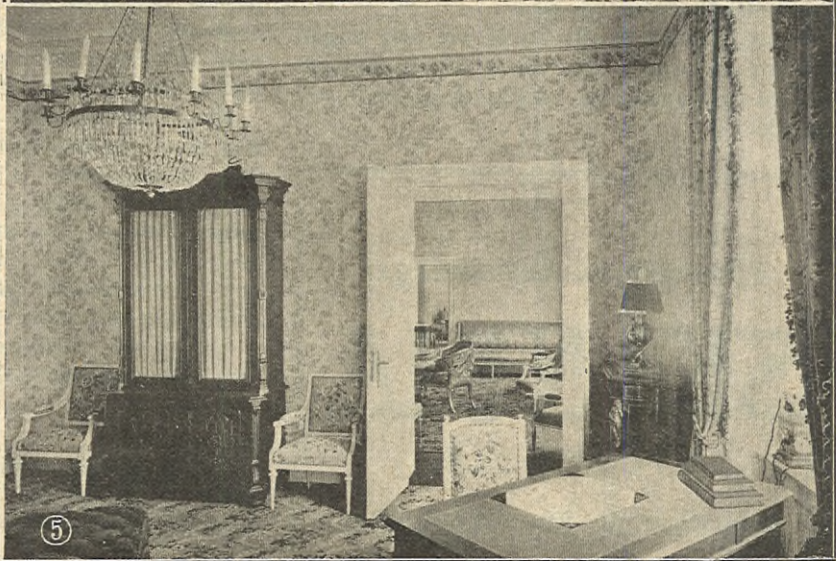
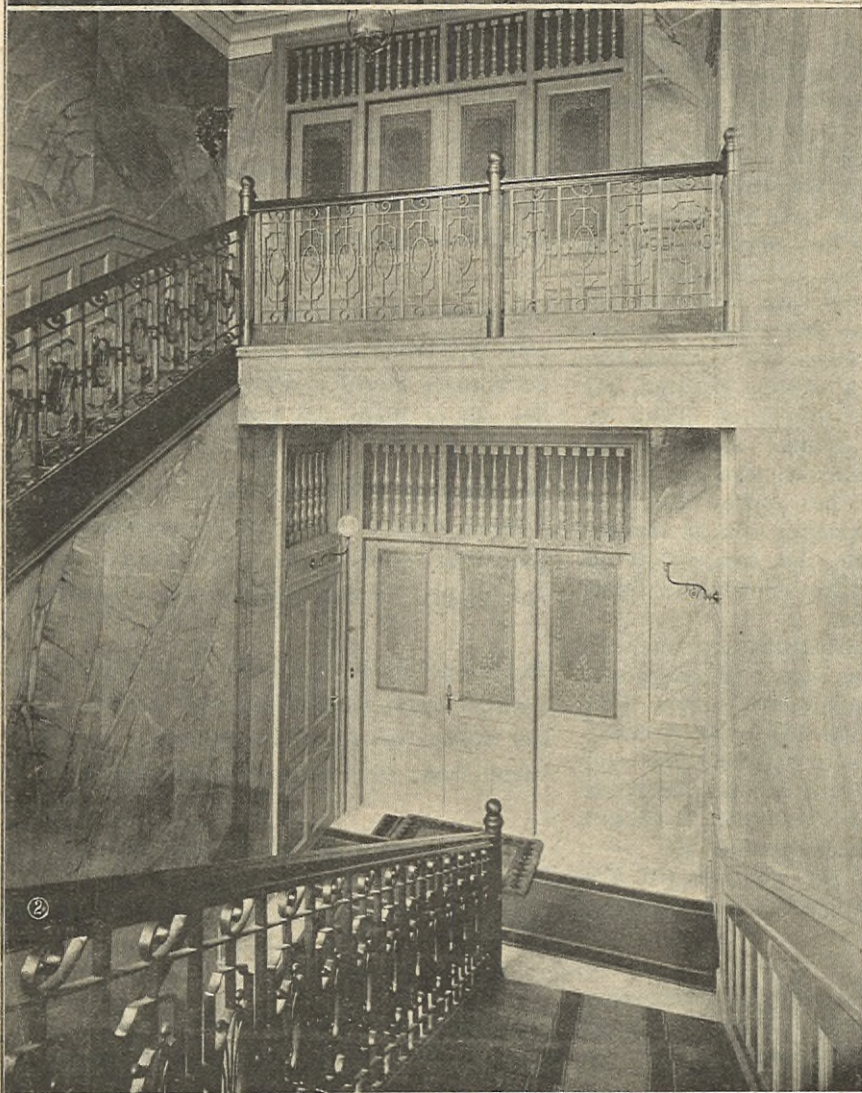
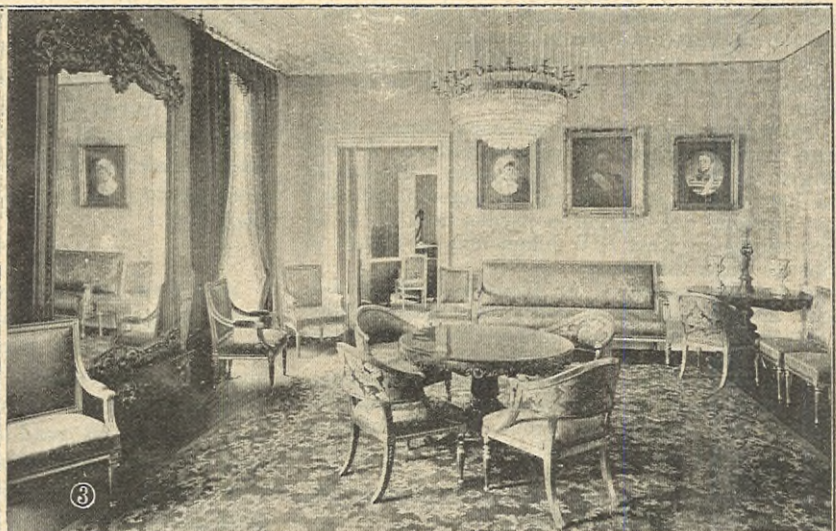
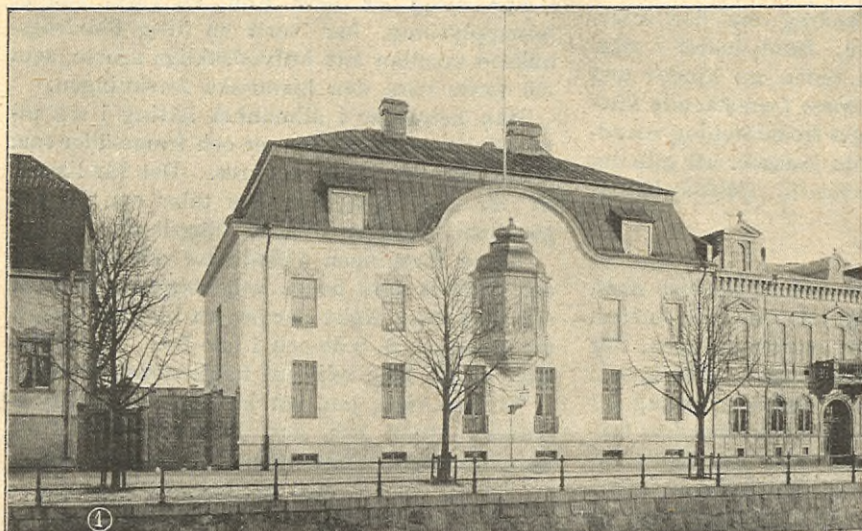
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 6 (789).

LÖRDAGEN DEN 8 FEBRUARI 1902.

15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUFPLAGA ..... > 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG.  LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: <b>FRITHIOF HELLBERG</b> TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYÅKOGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	--	---



FRÅN PRINS GUSTAF ADOLFS BOSTAD I UPPSALA. FOTO FÖR IDUN AF FOTOGRAF A. DAHLGREN. 1. HUSETS YTTRE. 2. TRAPPUPPGÅNGEN, 3. SALONGEN. 4. MATSALEN. 5. PRINSENS SKRIFRUM.

## ETT FURSTLIGT STUDENTHEM.

**P**RINS GUSTAF ADOLF är från och med den 5 dennes vorden akademisk medborgare, hvadan den gamla uppsvenska lärdomsstaden återigen kan räkna en furste bland sina vetenskapssökande alumner. Prinsen åtföljes af landshöfdingen, friherre Lagerbring, som är den unge furstens guvernör, samt löjtnanten greve Posse.

Som vi förmoda, att det skall intressera hela vår publik att se den blifvande tronpretendentens studiehem, meddela vi å vårt dagsnummers första sida några strax före inflyttningen tagna bilder från detsamma.

Det är beläget i det vackra Svanfeldtska huset vid Östra Ågatan, som är uppfördt i svensk herrgårdsstil efter ritningar af den kände arkitekten Gustaf Wickman. Byggnaden, som formligen skimrar i sin snöhvita färg och krönes af ett imponerande koppertak i den gamla förtjusande brutna fasonen, tillhör det moderna Uppsalas arkitektoniska sevärdheter.

Huset prydes åt Ågatan af ett präktigt burpråk, som på gårdssidan motsvaras af en genom alla tre våningarna löpande veranda.

Genom en mycket hemtreflig trappuppgång kommer man först in i en hall, som är inredd till rökrum.

Till höger härom ligger prinsens salong, möblerad med gustavianska, förgyllda möbler. I taket hänger en kristallkrona i empirestil. Tapeterna äro här, som i de flesta andra rummen, hållna i ljus färgton, och väggarna prydas med bl. a. en oljemålning af Karl XIV Johan och en annan af prinsens höga föräldrar.

Söder om salongen är prinsens skrifrum beläget. Det är möbleradt med gustavianska möbler i cremefärg. Bokskaftet, försedt med emblemer, har en gång begagnats af prinsens farfar.

Innanför skrifrummet ligger prinsens sängkammare med gamla gustavianska möbler, lackerade i djupt purpurlack och brons. Sängkammaren liksom skrifrummet prydes af en af de gamla slottskronorna.

Norr om prinsens salong äro guvernörens skrifrum och sängkammare belägna.

Åt väster, d. v. s. åt gårdssidan till, ligger ungefär midt i våningen den rymliga matsalen. Denna är hållen i mörkare färgton med tapeter i imiteradt gyllenläder. Den massiva buffeten användes af nuvarande konungen under hans hertigtid. Stolarna äro helt enkla trästolar från Tranås fabrik.

Norr om matsalen inkommer man på västra sidan i en korridor, som leder till uppvaktande kavaljerens rum och det längre bort belägna rummet för tre lakejer.

Följer man korridoren åt söder förbi matsalen, kommer man till ekonomifdelningen med hushållerskans rum först till väster. Vidare märkas i denna del af våningen köket, badrum, en mängd skafferier samt skänkrum. Köket är försedt med en Bolinders ugn af modernaste konstruktion.

Dessutom disponeras för prinsens räkning en flygelbyggnad på gården, med rum för tre kvinnliga tjänare.

Som våra läsare finna, är det alltså ett mycket tilltalande studenthem den unge fursten disponerar för sina studier.

Dessa komma emellertid ej att afse någon bestämd examen. Han skall hufvudsakligen studera statskunskap, nationalekonomi och historia.

## HALVDAN OCH KAREN KOHT.



**S**VERIGES KVINNLIGA FREDSFÖRENING har under senare år visat en glädjande stark tillväxt icke blott i medlemsantal, men äfven i företagsamhet.

För endast ett par månader sedan beredde den — i sammanhang med Nobelfesten — tillfälle för hufvudstadens publik att höra dir. Ernst Beckmans fredsföredrag om den interparlamentariska unionen, förut hållet i riksdagens fredsgrupp, och redan nu bjuder den på en af broderfolkets mest framstående föredragshållare, ordf. i Norges fredsförening »cand. mag.» Halvdan Koht, som kommer att tala om *Fredstanken och det nationella självständighetskrafvet.* \*

\*

Man kan icke gifva en bild af Halvdan Koht, utan att på samma gång tala om hans hustru, hans högra hand inom fredsföreningen, där hon är sekreterare. De utgöra verkligen i alldeles särskildt hel och innerlig mening ett par. I sällsynt grad dela de hvarandras tankar, intressen och känslor, utan att därför förlora något i personlig självständighet, och i gemensam utveckling och förädling äro de hvarandras stöd.

Fru Karen Grude-Koht är född i närheten af Stavanger 1871. På mödernet tillhör hon en af de förnämsta bondätterna på Jäderen. Fadern är länsman och jordbrukare.

Vid 19 års ålder fick hon anställning som folkskolelärarinna, läste vid sidan därpå på studentexamen, som hon efter fem år tog med utmärkelse, och senare den examen, som berättigade henne till titeln »cand. philos.»

Fru Koht fortfar att vara lärarinna vid folkskolan i Kristiania, ett arbete, som hon omfattar med stor förmåga och mycken kärlek till barnen, hvilka skattas lyckliga, när de få komma under ledning af denna intelligenta, energifulla kvinna, som i så hög grad älskar det ideella, och som förstär att väcka samma känslor hos andra. Med hänförelse beundrar hon naturen och är likasom sammanvuxen med den, så som endast ett äkta landtbarn kan, hvilket ökar hennes lämplighet att handleda barn.

Ifrig förkämpe för samskolan, som hon är, har hon i striden härom stått på lärarnes sida mot lärarinnorna. I allmänhet tar hon liflig del i alla skolfrågor, höll 1891, på ett läraremöte, föredrag om huslig ekonomi som skolämne och senare om lika lön för lärarinnor och lärare, hvilket gaf stöten till en effektiv diskussion om saken i skoltidningarne.

Under sin vistelse här kommer fru Koht att i *Kvinnoklubben* tala om den s. k. målsaken i Norge.

\*

Halvdan Koht är född inom poleirkeln, nämligen i Tromsö år 1873. Fadern, som var gymnasieinspektör, var vänsterns ledare där

\* I K. F. U. M:s sal, Birger Jarlsgatan 35 tisd. d. 11:te febr. kl. 8 e. m.

och senare äfven i Skien, dit han flyttade. På stortinget var han den, som tog initiativet till den första freds- och skiljedomsadressen 1890.

Redan vid unga år gjorde sig Halvdan Koht bemärkt med en alldeles lysande filologisk ämbetsexamen. Genom ett stort universitetsstipendium sattes han då i tillfälle att i utlandet idka ett par års historiska studier, och har nu det ärofulla uppdraget att med statsanslag fullborda J. B. Halvorsens stora »Norsk forfatterlexikon».

Dessutom redigerar Halvdan Koht »Fredstidende», en lika god och instruktiv som billig liten tidskrift, grundlagd på hans initiativ. Äfven är han medredaktör af landsmålstidskriften »Syn og segn».

Bland de mer anmärkningsvärda alstren af hans penna kunna vi nämna en universitetsföreläsning om »det norske kongedömes udvikling», »den heilage Severin», »det norske målstrævs historie», »Transvaal og Burarne» m. m.

För öfrigt är herr Koht en varm vän af folkupplysning, har varit en flitig föredragshållare emellan sitt hufvudsakliga arbete, som väl torde vara den historiska forskningen.

Han betraktar i allmänhet allting i sitt utvecklingssammanhang, ser och framställer som föreläsare sitt ämne konkret. Det får liksom lif för ens ögon, det han talar om, hvilket gör hans föredrag mycket fängslande.

Äfven föreningen »Studenter och arbetare» och Folkets Hus hafva velat begagna tillfället att höra herr Koht genom att inbjuda honom till föredrag d. 9:de och 13:de febr. I Folkets Hus skall han tala om familistören i Guise.

Vi äro vissa om, att han genom sitt sympatiska väsen och det djupa allvaret i sin karaktär skall vinna många vänner i Sverige.

ANN MARGRET HOLMGREN,  
f. Tersmeden.

## SÅNGENS VANMAKT.

**U**R LYRORS GULD ett härligt tonsvall går och brusar öfver landen, öfver hafven — en doftfylld majstorm likt i nordisk vår, när träden sjuda af den färska safven.

Det nunnar djupt bland karga svenska fjäll som mollstämd sång, af landets vemod färgad, det klingar starkt i söderns heta kväll, där allt är blom, om tegen ock är härjad.

Det stiger stolt från Englands sångarsvan i Hamlets hån, i Julias kärleksgamman, passionens vindsus växer till orkan och världar formas, världar störta samman.

Det klingar sprödt och klart — en svärmisk bikt i visans rytm på provençalska slätter, det böljar frodigt uti Goethes dikt bland tyska ekar under sommarnätter.

Det forsar fram på många tungomål, men fastän skilda dessa flöden välla, med färg af hjärtblod och med klang af stål de rinna upp ur samma själens källa.

Du fagra sång, som så från tid till tid har brusat tusenstämmig öfver jorden och sökt att göra livets synkrets vid, till intet är ändå din gärning vorden!

## Försäkrings-Aktiebolaget

# SKANDIA

STOCKHOLM.

Hufvudkontor: Mynttorget 1.

Fast lågande af känslans högsta glöd,  
när en gudomlig kraft din flykt bevingat,  
försplidd blef drycken, som du hänryckt bjöd,  
och strofen glömd, så snart dess ton förklingat.

Visst kunna dina väljud hjärtan nå,  
din tankes ljugeld splittra andens häkten,  
men grusets barn förblifva grus ändå  
med låga drifter under glitterdräkten.

De lyss till dig och skänka dig applåd  
och samla dig i fack som skylt för bildning,  
men vill du lyfta dem till ädla dåd,  
de spjärna mot med sin naturs förvilning.

Hur svag din makt!... Igenom seklers längd  
i själisk strålprakt dina tempel skimrat,  
men dunklets borgmur är ändå ej sprängd,  
och inga nya riken upp du timrat!

Än spruta hatets gnistor ymnigt fram  
och röda stormmoln öfver fästet jaga,  
än vältrar släktet sig i brott och skam:  
de starka borra svärden i de svaga.

Och guldets rassel öfverröstar allt,  
ej tanke gifs för någon annan vinning,  
tills blek förtviflan plötsligt skriar: halt!  
och med revolvern splittrar slafvens tinning...

Så tystna, sång! För ädelt är ditt kall  
att offras det, som själf sig vigt åt döden.  
Må eld förinta oss, vår värld bli all  
och stolt ditt strängaspel förgås i glöden!

ERNST HÖGMAN.

### EN ÄKTENSKAPSSKOLA.

**I**CHELSEA i England har nyligen öppnats en skola med det egendomligt klingande namnet »Äktenskapsskolan». Programmet för denna läroanstalt är lika omfattande som originellt.

De kvinnor, som grundlagt skolan, utgå från den ganska riktiga förutsättningen, att det förvisso ordas mångt och mycket om, att äktenskapet är kvinnans enda och verkliga mission, men att faktiskt så godt som intet göres för att dana henne för detta kall. Denna brist i kvinnans uppfostran vill nu »Matrimonial College» söka afhjälpa.

Den nyinrättade skolan var ursprungligen en allmän hushållsskola, indelad i matlagnings- och sykurser. Föreståndarinnan märkte emellertid, att eleverna nästan uteslutande bestodo af unga damer, som hade för afsikt att gifta sig i en snar framtid och på grund häraf sökte att i sista ögonblicket förskaffa sig litet af de kunskaper, som äro nödvändiga i ett äktenskap. Detta gaf henne idén att grunda en formlig äktenskapsskola.

Skolan är afsedd för sådana medelklassens döttrar, hvilka antingen ämna gifta sig eller utbildas till hushållerskor.

Kursen omfattar två år. Det första året undervisas i enklare matlagning, tvätt, strykning och allmän sömnad. Andra årets kurs omfattar undervisning i finare matlagning och servering samt i klädsömnad. Tillika undervisas eleverna i att styra ett hushåll och göra inköp, d. v. s. att anskaffa goda födoämnen till så billigt pris som möjligt. I anslutning härtill hållas särskilda föredrag i praktisk kemi. Dessutom skola eleverna åtnjuta undervisning i barnavård, såväl den hygieniska som den pedagogiska. Ej ens en regelbunden sjukvårdskurs saknas på det rikhaltiga programmet.

Idén med skolan har väckt allmänt bifall inom Englands familjekretsar, och ansökningar om inträde vid densamma ingå i mängd. Och håller läroanstalten hvad programmet lofar, torde den bli en verklig mönsterskola i sitt slag.



FRAMFÖR SPELHUSET I MONTE CARLO.

### I RIVIERANS SOL.

I.

**D**ET KAN EJ VARA tu tal om, att icke vår nordiska vinter med isbelagda sjöar och snöhöjda fält och skogar utomhus samt med flammande brasor i väl ombonade hem, medan vinterkvällen står köldbå och stjärngnistrande öfver bygderna, tilltalar oss skandinaver med samma tjusning, som då vi i främmande land, ur sorlet af skilda tungomål, höra klangen af vårt språk.

Och vi tro gärna våra poeter, då de högt och heligt försäkra oss att den nordiska vinterns skönhet är det vackraste af allt naturfagert i världen — ja, vi gå obetingadt med på deras entusiasm, ända tills de oförsiktigt nog begynna göra jämförelser med »den yppiga södern», hvars bländande sommarprakt i februari de stämpla som bara bosch, möjligen passande för kontinentens sybariter, men alls inte för oss, vikingarnes urkraftiga afkomlingar.

När så till på köpet det genomskinliga vintervädret ett tu tre aflöses af en råkall dimma eller ett infamt snöglopp, åtföljdt af en hvisslande sydväst, som fräter upp isen på våra sjöar och gör vägarne bottenlösa, och man samtidigt bland utrikesnyheterna i sin morgontidning läser om solskenet i Marseille, om rosorna i Nizza och att det är + 27° Celsius klockan tu på middagen i Nervi, protesterar man mot alla kammarsittande poeter mellan Ystad och Haparanda, ger deras lyriska hemslöjd om »hur friskt det är i Norden» en god dag och skyndar med första expresståg rätt i armarne på det soldruckna, blomsterångande Europa därnere vid Medelhafvet.

Det käns som när man en sommardag kommer ur en mörk iskällare och direkt ut i en doftande och solbeglänst trädgård. Man ser hvita hus mellan pinier och palmer mot en himmel, som är så blå, att den nästan gör ett överkligt intryck, och djupt nere vid klippvägen, på hvars öfverkant tågets pärlband glider framåt, sjunga hafsböjorna sin melodiska barcarole.

Genom tunnlrar och bergpass, öfver broar

och viadukter bär det af längs hela Rivieraremsan. Och så komma stationerna, de riktiga stationerna, där man hoppar ur kupéerna, öppnar ögon, öron och alla sinnen för att så intensivt som möjligt insupa det sydländska lifvets alla härligheter.

Namnen Cannes, Antibes, Monaco Monte-Carlo och Mentone ljuda med sydfransk klang i främlingens öron. Perrongerna äro fulla af damer i siden och spetsar, lakejer i rödt och blått stå i långa led, ekipagen hålla ned åt vägarne i öfverskådliga rader. Öfver allt belättna ansikten, söndagsrenhet och lyx; och alltsammans badande i solskenet, ett solskenet utan inskränkning, ett solskenet, som hälsar en om morgonen med en god väns glada humör, ett solskenet, som inte sviker så lång dagen är, utan först om kvällen går bort, men i själfva afskedsögonblicket aldrig har hjärta att säga farväl, endast: au revoir!

Rivieran har en punkt, där det året om, sommar och vinter utan åtskillnad, vimlar af människor. Det är i det vida beryktade furstendömet Monaco, det minsta af alla jordens riken.

Den spirituelle, numera affidne kåsören Richard Kaufmann har kallat Rivieran »Europas paradiset», i allo komplett som ett mänskligt paradiset skall vara, ty det har också sin orm. »Men en orm efter nutidsbehof och i nutidskostym naturligtvis,» säger han. »Adam och Eva kunde låta fresta sig af ett äpple; sedan ha människorna blifvit mera blaserade. Kun-

Kungl. Hofboktryckeriet  
**Iduns Tryckeri Aktiebolag**

12 Stora Vattugatan 12

**Affärstryck** såsom Aktier, Obligationer, Priskuranter, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m. m.

FÖRSTKLASSIGT ARBETE!

BILLIGA PRISER!



I SPELSALEN I MONTE CARLO.

skapsfrukten för det moderna Europa är den runda millionen, och ormen i Rivieraparadisets är en spelbank.

Som ett sagopalats reser rulett-templet sig på Monte-Carlohöjden, byggt af marmor och porfyr, med brokig majolika, förgyllning och skulpturer, med torn, minareter och balkonger. Höjden, hvars topp det kröner, är Rivierans underbaraste fläck, trädgården nedanför terrasserna med sina hvita balustrader, sina palmgrupper och blomsterorgier så yppig.

Medelhafsbukten vid dessa terrassers fot så praktfull, så kokett i sin blåa, skärbrämde mantel som ingen annan. Man har ej varit på Rivieran, när man ej har varit i Monte-Carlo, det är som apoteosen efter en serie feéritabläer.

Man håller alltså sitt intåg vid detta paradiset's hof. Man gör sin person så prydlig den är i stånd att bli, man sätter sig i stämning vid »hôtel de Paris» bord, det mest luxuösa världen har, och man går ut för att se och njuta. Men sanningen att säga, denna

första promenad blir sällan lång. Ormen hade börjat hväsa och man hör endast den. Man är nervös, men skyller på värmen, sätter sig på kaféet och tömmer sin isdryck i ett drag. Midt emot är templets ingång. Vagnarna komma rullande; silkesstrumpsbeklädda fruntimmersben hoppa ut och ila uppför marmortrappans mjuka matta. Habituéerna komma.

Hväsningen ljuder allt högre. Om man följde efter? Man skall ju ändå dit en gång. Lika gärna först som sist. Och beslutsamt tränger man sig in i den moriska salens vimmel.

Då man en half timme därefter går bort, har man i lyckligaste fall alla fickorna fulla af guld, och man börjar redan kalkylera öfver, hur man lättast skall kunna spränga banken.

Men är man riktigt kallblodigt förnuftig, reser man samma kväll vidare till det närliggande Mentone till exempel. Där har man också ett paradiset, men utan ormen, och det är, när allt kommer omkring, ändå det lugnaste.

Den lilla tjugusende alpstaden har en del gamla kvarter med trånga gator, dystra arkader och svarta fästningsmurar; det är Mentones ena hälft, som klättrar uppför bergen. Den andra är den moderna eleganta staden, hvilken har sin varelse nere på kustremsan och prålar med breda, trädbeskuggade gator, praktfulla villor, hotell och pensionat samt hesperiskt skimrande trädgårdar.



STRANDPROMENADEN I NERVI.

Och äfven här lefves ett mon-dänt lif, men med sordin öfver. Ty här färdas de bröstsjuke med hektiskt röda kinder i citron- och apelsinskogarnas skuggor.

En annan punkt på denna af natur och klimat så rikt gynnade strand är den lilla italienska staden Nervi, som också lockar till sig de lungsjuka, hvilka, öga mot öga med hafvet, i en luft af idel mildhet, bida sina lungors och sina nervers återställande.

Nervi, som ligger helt nära Genua, är en klimatisk ros med en vegetationens prakt, om hvilken man endast har en aning kring Nord-Italiens sjöar och hvars motstycke man först återfinner vid Sorrento. Här är måhända »Europas paradys» ljufvigast och af en finare charme än annorstädes.

### »ACK, EN KVINNA!» OCH »BARA ETT FRUNTIMMER». KÅSERI FÖR IDUN AF ALFHILD AGRELL.

**V**I SUTTO här om dagen och talade om fruntimmer. Alla hade vi våra små strån att draga till stacken. Endast »praktblomman» i vår krets, »la mondaine», en höljemjukt stiliserad gestalt, outgrundliga ögon, en liten trött mun, teg ihärdigt. Slutligen lyckades vi dock genomtränga äfven hennes förbehållsamhet — och se här, hvad hon berättade:

Hvarje man, äfven den minst känsliga, har en liten öm punkt i hjärtat, och naturligtvis heter den ömma punkten *en kvinna*.

Helst en »froufroukvinna», efter vi nu faktiskt äro de mest »ömmande» af alla, antagligen därför att vi äro de minst ömma. Men, mon dieu, hur skall också en kvinna kunna vara öm, när all hennes omsorg, äfven under den hetaste breddgrad, måste koncentreras på att behålla sin frisyra orubbad och att styra sin »pävuxna» klädningsplastiska fall? Och hur trohjärtadt de göra sina små kärleksförklaringar sedan, jag menar männen, i synnerhet de där äkta svenska, ja, så trohjärtadt, att man skulle vilja taga dem med sig in i en konditoributik och proppa dem fulla med bakelser, som man brukar göra med andra små snälla gossar.

Mannen låter oupphörligt öfverrumpla sig af sin natur, det är hans charme. Det är inte alls sagdt, att en man klockan tolf menar detsamma, som han menade klockan elfva. Det kan hända honom att byta flamma fortare än rock, men den minut han



GATA I MENTONE.

flammar, är hans känsla äkta. Ja, där ha vi männens allra mest rörande sida, den som gör, att vi »froufroukvinna» så varmt älska deras kärleksförklaringar och känna oss så svala gent mot deras kärlek.

Men låtom oss hålla oss *hors l'intimité* och

i stället dröja litet vid den klass, som nämnes »bara ett fruntimmer», en högst besynnerlig företeelse med upprinnelse vete Gud hvarifrån — ty att »bara ett fruntimmer» någonsin har kunnat vara »ack, en kvinna!» det förnekar jag med hvarje gnista af själfbevarrelsens eld i min själ.

Nektar är *vår* dryck, visserligen litet uppblandad ibland med punsch, tobaksrök med flere mindre behagliga tillsatser, dock alltid med namn, heder och värdighet af oförfalskad vara. Men får »bara ett fruntimmer» något att dricka, *om* hon nu får något, så är nog den drycken något mindre bemängd med lifvets sötma, än hvad önskligt kunde vara.

Jag har af idel bäfvan och förfäran för framtiden i grund studerat typen. Dessutom *har* det verkligen ett par gånger redan händt, eller åtminstone *en* gång redan händt, att man tagit miste. Ofattligt för resten! Nå ja, det var heller ingen man, som begick det niddådet, utan en kvinna.

När jag — när vi frasa in i en butik och läska vår själ med att draga ned hvarenda bit nyhet, som finns i lagret, samt sluta med att begära »ett prof», ja, då stå ändå alla bodens herrar på näsan, men när »bara ett fruntimmer» kommer, då gäspa de, peta tänderna och fråga, om det *verkligen* skall vara något. Hvilket det för resten mycket sällan skall, tack vare just hennes tidigare event. »ack, en kvinna!»-existens.

Och att för »bara ett fruntimmer» gå och se på rum sedan — det hör bestämdt till lifvets allra nattsvartaste profningar!

Så här går det till. Sedan hon, »fruntimmer», i veckor smekt gatstenarna med sina för detta små cendrillonfötter, numera fysio-

logiska otäckheter, och så äntligen funnit en vrå, där hon kan få löga sin själ i ro och sin kropp i vatten (*om* hon någonsin badar, hvilket är högst otroligt, se badstatistiken för fruntimmer!), och så med en röst, mild som rinnande honung, ber att få tala med värden eller värdinnan — ja, i nio af tio fall stänges då dörren igen midt framför hennes af trötthet skälfvande nästipp, medan ur springan dånar ett: »Fruentimmer? Gud bevara oss: de *jocka*.»

Att »jocka» betyder visst, efter hvad jag lyckats utlista, att vara lagligt eller olagligt förmäld med ett sprit- eller fotogénkök — fi done, hvilken doft! — att



PÅ TERRASSEN I MONTE CARLO.

ha reda på, hur länge en säck ved brukar räcka och allt sådant där rent ofattligt ekonomiskt, som visst en del arbetande kvinnor måste ha reda på. Framför allt betyder det förstås, att aldrig ha någon »dagen efter».

Tänk, att aldrig ha någon »dagen efter»! Aldrig vakna, ett rof för sina nerver, aldrig ropa på starkt kaffe, svart té och sodavatten. Aldrig vilja ha fönstren igen, fönstren öppna, taga till lipen, om någon går hårdt i en dörr, och sluta med att tycka att eau de cologne-omslag är det enda af lisa, som lifvet har att erbjuda! Och allt detta lidande får man utstå, endast därför att man vid en liten middag druckit några små söta glas allra finaste vin och till kaffet försiktigt inmundigat några små än sötare chartreuseungar.

Hurudan skall då icke herrarnas »dagen efter» vara? De, som alltid dricka — hm, dricka — något mer än några små söta glas allra finaste vin och därtill vanligen spetsa chartreuseungarna med konjaksnålar. Intet under, att en ärbär värdinna behöfver extra betalning för att glömma deras små excesser och låta dem i frid få hvila ut på hennes högst-egen, vanligtvis dyrt betalade chäslong. Sedan lyckas vanligen den älskvärda varelsen upptäcka, att monsieur bränt cigarrhål på det alltid nya öfvertyget, hvilka hål naturligtvis måste lappas med större eller mindre sedlar. Bah, hvem känner inte till de där gamla ut-hyrningsgamarna!

Vi »froufrous» däremot mötas, när vi skola hyra rum, af en annan art af obehag. Mot oss är man litet för mycket tillmötesgående — litet för litet utfrågande. Ljuf som en gräddkaka och sockrad af den ömmaste, den mest medgörliga grannligheten, frågar värdinnan, om det är åt sin bror, sin far, sin kusin, sin farfar eller åt möjligtvis bara en bekant äldre aktningvärd herre, som lilla fröken önskar hyra rummet! Nå, jämnfördt med att bli behandlad som en säck pest-serum, så...

Och värdarne! Visserligen skulle jag kunna berätta något vackert äfven om dem, isynnerhet om klassen »bibelspråk på väggarna» — men jag afstår — tills vidare.

Hur »bara ett fruntimmer» har det, när hon är ute och reser, det fick jag till mitt lystmäte bevittna en sommar, när jag några veckor hvilade ut vid Vätterns hjärta, hvilket betyder, att jag en tid bodde i en liten sago-stad vid Vätterns strand. Apropos! Vättern en kvinnosjö? Åh nej, tack! Att vara hetsig, påträngande, uppbrusande är, så vidt jag vet, idel manliga egenskaper. Vi kvinnor »hägra» nog också, men på ett mycket mer uppfinningsrikt sätt.

Jag bodde alltså i den lilla sagostadens häpnadsväckande stora hotell, där, trots all hypermodärn grandessa, småstadsmöglet ännu låg hopadt både i vrår och hjärnor. Men som utsikten från mitt fönster var af det slaget, som kommer en att glömma hela världen, hvilket jag tycker mycket om att göra ibland, så stannade jag ändå kvar, trots möglet, anständigt stödd af en för tillfället lånad ek, min bästa väns man, som genom ett af lifvets oförmodade vindkast nödgades här invänta sin unga från utlandet väntade fru.

På hotell i allmänhet stå »slingrande rankor» högt i kurs, underförståendes att de äro försedda med lämpligt utrustade »ekar». Om eken är lånad, stulen eller på annat vis orättfärdigt förvärfvad, betyder visst mycket litet. Om rankorna äro lånade, stulna eller på annat vis orättfärdigt öfverkomna, betyder ännu mindre, tror jag, märk: bara tror, efter det finns saker, som en kvinna med takt alltid tror, men aldrig vet.

Medan nu sagostadens hotelluppasserskor fjäskade rundt omkring mig och för min, som de nog ansågo, orättfångna ek samt dito för en grosshandlare med en Napoleonslock i nacken, fjäskade och bugade, så att deras gula sidenlif kastade glansdagrar öfver våra Rörstrandstillrikar, fick ett nyss anländt »bara ett fruntimmer» sitta så bortglömd vid sitt ensamma bord, som om hon varit sin egen tandpetare. Horribel toalett för öfrigt, någonting hemskt stortrutigt, fast hon vägde åttio kilo, och så en af de där rysligt långa äkta hvita plymerna, hvarmed en del småstadsfruvar tro sig svaja upp till elegansens högsta spets. Eljes en fräch, treflig mammatyp.

Slutligen fladdrade från höjden en matsedel ned på tallriken framför henne, och precis en half timme senare, lydande samma tyngd-lag, sänktes en portion mat på hennes bord.

»Bara ett fruntimmer» blef röd, blef hvit, och så kom det så hviskande förfäradt:

»Den är ju salt!»

Vi hade nyss af samma orsak skickat ut våra portioner och under de mest silkeslena leenden fått dem utbytta.

Men nu: »Ån sen då!»

Det var en af Faraos sju magra och mest svajande gula, som talade, fast hon skaffat sig en ny röst.

»Men jag äter aldrig salt lax!»

Stackars lilla mamma lät så brottslig, som om hon erkänt, att halstrad barnfilet var den enda föda, hon satte värde på.

»Det rår jag inte för.»

»Men när det inte stod på matsedeln, att den var salt, så?»

»Det rår jag heller inte för!»

Ljufva ängel! tänkte jag. Så kom fortsättningen:

»Naturligtvis får fruntimret betala det här, efter det är bestäldt. Kanske det inte ska vara något annat?»

Och »fruntimret» fick betala och dessutom ytterligare vänta på sin portion numro ett, när vi slutat våra portioner numro fyra, och det fastän hon redan var kommen till sitt bord, när vi slogo oss ned vid vårt.

Hur »bara ett fruntimmer» kom ned till taget morgonen därpå, vet jag ej. Hon fick nog väcka sig själf, pauvre petite, bjuda sig själf kaffe på sängen och bära sin resväska själf. Det är jag säker på.

Mitt enda hopp, är att hon också gaf sig själf drickspengar, men därpå tänkte hon nog ej ens, stackars lilla mamma. Hon tyckte säkert, att allt, som händt henne, var något fullkomligt naturligt, när hon varit så djärf att våga sig ut i världen, utan att vara stödd af sin Johans, Augusts eller Gustafs starka arm.

När mina vänner rest, var det ej fritt, ått äfven öfver mig började falla skugga, fast endast en af de där fladdrande, oåtkomliga strålkastareskuggorna. Portiern började borsta upp sina mustascher, när jag gick förbi, och grosshandlaren Napoleonslock i nacken fick en afgjordt elegisk anstrykning. Visst är, att i en sak födas männen mästare. Utan att säga ett ord, utan göra en gest, kunna de kränka en kvinna och det ända in i hjärteroten, n. b. om hon låter kränka sig, hvilket hon icke gör, såvida hon är klok. Hvad hon däremot kan tillåta sig är ett af de där inre, stilla, men så oändligt uppfriskande små skratten, hvilka precis få rum under våra blygt nedslagna ögonlock.

Först när en tredje aspirant anmälde sig till den förmodade »ek»-vakansen, kände jag mig frestad uppsöka en ort, där icke dödvattnet fullt så sällan upprördes af empirehattar med mera syndigt sådant. Men jag

var trollebunden af charmen hos denna lilla spetsstad, sofvande i trädkronors sus. Det var så nytt för min af säsongen utpinade balhjärna att få drömma några få hvilans allvarsdrömmar. Det svarta nunnedoket klädde mig så väl, mina tankar gingo här så villigt till bikt, något som de för öfrigt alltid gärna göra, tack vare mitt samvetes evigt kristallklara genomskinlighet och ro. Men så blef jag uppfockad, verkligen uppfockad till ett turistrum under taket, där ingenting af allt hvad till lifvets nödortt hörers fanns, hvarken ordentlig spegel, byrå, garderob eller annat af hvad en civiliserad människa behöfver för att existera. Där fanns endast utsikten. Men utan utsikt att beskåda sin egen fågning hvem kan njuta af naturens utsikter? Åtminstone inte jag!

Ett par dagar senare låg jag också inrullad i en ny fik af Vätterns blå mantel och hade det den här gången perfekt, under egid af en värd. Vättern visade hela tiden sitt mest bedärande temperament, och jag trifdes ypperligt. Dessutom intresserade värden mig som ett fenomen: han tyckte nämligen om fruntimmer, observera, icke om kvinnor, utan verkligen om fruntimmer, till och med dem af klassen »bara ett fruntimmer».

Och det tycktes han ha orsak till.

Hans mor hade varit ett det utsöktaste fruntimmer; hans syster var ett det utsöktaste fruntimmer, och hvad honom själf angick, så skulle han först bli en den utmärktaste man på jorden, bara han väl fått ett lämpligt fruntimmer i huset, ty att sköta en affär sådan som hans utan ett frunt... o. s. v. Jag pröfvade honom verkligen litet, bara helt litet, men han var orubblig i sin fruntimmersbeundran. Och ändå, tror ni ej att jag ögonblicket därpå hörde honom med röst af åska ropa åt en viss dold tjänsteande:

»Kalle, tag inte upp några kräfthonor ur sumpen, det är bara fruntimmer till kvällen.»

Och jag, som nästan flirtat med honom, just för de kräfthonornas skull!

Visst är, att om något himlafall är riktigt underjordiskt, så är det detta att från »ack, en kvinna!» förvandlas till »bara ett fruntimmer».

## EN ANNAN FEMMA. HUMORESK AF NONNY LUNDBERG.

LILLA FRU HILMA SJÖLIN satt och sydde skjortor åt sin man.

Det ringde på tamburklockan.

»Det är visit till frun,» sade Lotta och stack sitt lurfviga hufvud in och ut genom salsdörren på kortare tid, än fru Sjölin hann att stanna symaskinen och titta upp från sitt arbete.

Hon hörde någon röra sig i förmaket, och hon gick ut för att taga emot.

Där stod ett medelålders, korpulent fruntimmer med ett friskt, rödlett ansikte, ett par stickande bruna ögon och en mun, som sade:

»Snälla, goda fru Sjölin, hjälp en stackars människa, som har varit sjuk hela hösten och inte kunnat förtjäna ett öre. Det har varit en förfärlig tid. Hjälpl mig åtminstone med en tia, lilla frun, som ska' vara så snäll och rar och ha ett sådant hjärta för alla stackare.»

»Ert namn, om jag får be.» Fru Sjölin kände sig helt brydd inför denna robusta, talföra kvinna, som hvarken såg sjuk eller fattig ut, och hon fortsatte: »Ni har väl ändå något arbete — någon plats...»

»Jag är kokfru till yrket,» svarade den hjälpsökande, »och Sundelius, fröken Sundelius, är mitt namn. För närvarande har jag ingen plats, och det har varit knalt med middagar och supéer nu, ska' jag säga... Snälla, goa frun, hjälp mig åtminstone med en tia. Jag skall betala igen den om fjorton dagar. Då har jag varit på bröllop och fått in litet. Jag lofvar på min heder att lämna igen pengarne om fjorton dagar.»

Hvarenda cell i den lilla fru Sjölin kropp misstrodde och sadé nej, och ändå gick hon fram till skrifbordslådan och tog fram en sedel — den näst sista af månadspenningen. Hon kunde inte för sin död säga nej, den idiotiskt godhjärtade fru Sjölin.

»Var i alla fall så god och skrif ett kvitto,» sade hon i affärsmässig ton — tystande sitt samvete, som gjorde invändningar — »en revers, en förbindelse att betala igen pengarne inom den bestämda tiden» —

»Jaså, inte värre,» fröken Sundelius drog af sig handsken och undertecknade med van hand den lilla skuldförbindelsen. Inte tycktes den göra så särdeles starkt intryck på henne.

Vid middagen omtalade fru Sjölin för sin man förmiddagens äfventyr och han lofvade henne, att om hon någonsin gjorde om någonting så fånigt, så skulle han skaffa henne en hushållerska, som skötte om pengarne, efter som hon själf inte kunde göra det.

Det blef en hederesak för fru Sjölin att få igen pengarne.

De fjorton dagarne förflöto och ytterligare åtta dagar, utan att någon fröken hördes af.

Det var då som jungfru Lotta afskickades med kraflapp och fullmakt för att å ort och ställe uppbära den saknade tian.

Hade Lotta hittat henne? Ja, men fröken Sundelius hade kommit emot Lotta i tamburen och föst henne baklänges ut i förstugan, och därifrån hart ut på gatan. För Guds skull! Fröken Sundelius hade en gosse och denne hade just nu insjuknat i difteri. Därför så fort som möjligt bort och ut!

Det var förmodligen för slika eventualiteter, som fröken Sundelius skaffat sig en gosse.

Nu var fru Sjölin afväpnad för minst ett halft år. Hon måste ju tänka på sina egna små barn och på den förfärliga smittan.

Då kom henne sluppen slutligen till hjälp en dag, då hon stod utanför Claestorpsboden och väntade, att hennes fyraåriga pys, den lille Bengt, inom en icke alltför aflägsen framtid skulle se sig mätt på lekarkerna — det var då hon fick se fröken.

Denna kom, intet ondt anande, Fredsgatan utför och törnade naturligtvis emot fru Sjölin.

»Nej, se fröken Sundelius...»

»Nej se, fru, fru...»

»Sjölin heter jag, och jag ska' be att få igen min tia.»

»Tia, hvad tänker frun på, jag har inte mer än en femma.»

»Nå, så ta hit den då.»

Förslaget kom som en öfverrumpling och — o, under! — fru Sjölin fick femman.

Men nu fick den goda frun brådtom hem. Vår, sommar, höst och vinter hade hennes make profeterat, att hon aldrig skulle få igen ett öre af den förlorade tian, och nu hade hon en hel femma återeröfrad.

Andan kom öfver henne, och hon satte sig i kapp och hatt vid skrifbordet och skref för första gången i sitt lif vers —

vers, som hon knappalade fast vid den solkiga femman och serverade sin man vid middagsbordet till ärterna.

Så här skref hon:

När jag på Fredsgatan gick i dag,  
 Jag gick den inte, jag stod den,  
 Tålmodigt väntande, stackars jag,  
 Med Bengt vid Claestorpsboden,  
 Då fick jag skåda, ja, gissa hvem?  
 Den, som bor Köksgatan 45.  
 »Nej, se på fröken,» jag ropar glad,  
 Hon tyckes inte mig känna,  
 »Jag är den frun, som er lånat» — »Hvad?»  
 Då gaf hon plötsligt mig denna!  
 Hvad tycks, min herre och min profet,  
 Jag blef ej lurad, men du blef det...  
 Hurra för femman, den ena!  
 En annan femma blir att få mer,  
 Men jag den femman så gärna ger,  
 För att, min herre, få rätt mot er.  
 Hurra för näsan, den långa!

Sedan herr Sjölin fått sig ett godt skratt och kramat sin hustru, glömde han alltsammans, men fru Sjölin gömde den andra femman i sitt hjärta och beslöt att afvakta tillfället.

Ett sådant kom också såsom på beställning några månader efter öfverrumplingen vid Fredsgatan. Fru Sjölin skulle gå in till Feith och dricka kaffe. Där satt före henne vid ett bord ett medelålders korpulent fruntimmer, rödkindadt och välmående, tagande för sig af alla sorterna på en väl-försedd smörgåsbricka.

»Nu åter hon upp min femma,» tänkte fru Sjölin och så hälsade hon.

Fröken Sundelius besvarade hälsningen kallt, nästan piquerad.

»Har fröken alldeles glömt af mig,» började fru Sjölin.

»Nej, hur skulle jag kunna det, när frun jämt gör sig påmint. Ser frun inte, att jag sitter och äter frukost?»

»Jo, men...»

Fröken gaf henne en hvass blick ur sina nötbruna ögon, och den gången blef det ingenting af med återbetalningen.

Efter ett par månaders förlopp fick fru Sjölin plötsligt en vacker vårdag se sin fröken, iklädd ny vårtoalett, snedda öfver Stortorget, styrande kurs rakt på Riksbanksbuset. Hattfjädrarne svajade förden lätta vårvinden, galoscherna lyste som solen själf, och det låg en feststämning och en triumf i hennes gång, som liksom utmanade fru Sjölin.

Nu eller aldrig.

Hon gensköt fröken och dök plötsligt upp, just då denna skulle göra sitt inträde i Riksbanken. Fru Sjölin tänkte som så, att om hon skulle sätta in pengar, kunde det vara så godt att träffa henne förut — skulle hon taga ut eller växla, så kunde det i alla fall vara nyttigt att göra sig påmind i portgången.

»Nej, se fröken...!»

»Nej, se — nu går verkligen skammen på torra landet. Hvad behagas? Kan man inte få gå i fred på gatorna för henne? Har hon inte fått sin ena femma, hva'? Kan hon neka till det? Jag är snart trött på det här springet, ska' jag säga. Att hon inte skäms — hon, som sitter med man och alltihop, som försörjer sig, att bete sig så hjärtlöst mot en fattig stackare! Och det för en usel femmas skull! Men det är så med de bättre lottade, de ha intet hjärta för de arma, intet medlidande, intet...» Här brast fröken Sundelius ut i tårar.

»Men jag tycker inte, att fröken ser fattig ut alls,» replikerade fru Sjölin.

»Nej, det fattas bara det, att jag inte skulle få hålla mig snygg på gatan! Men det har jag gjort i all min dar...»

# A. B. MAX SACHS

## STOCKHOLM

Guldmedalj  
Stockholm 1897.

Guldmedalj  
Paris 1900.

### NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halfsiden — bestående af: 1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter samt 1 Salongsbord. Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

»Ja, fröken är mycket finare än jag,» bekräftade fru Sjölin — »se bara såna handskar!»

Nu miste fröken tålmodet. »Tvätta hon sina, så bli de lika snygga,» hväste hon, och därpå slog hon ut med båda armarne och gallskrek:

»Har jag inte sagt henne, att jag är trött på det här? Om hon inte slutar upp med att springa efter mig på gatorna, så ska' jag min själf komma upp med penningarna och det snart! Hör hit, kusk!»

Hon vinkade till sig en droska, som for förbi, satte sig upp i ekipaget med minen af en förolämpad drottning samt rullade därifrån, medan fru Sjölin stod kvar mållös och ur stånd att röra sig ur stället på en hel kvart.

Från den stunden sökte hon aldrig återfå den andra femman, men hon lånar heller aldrig mera ut penningar åt äldre rödkindade, korpulenta damer, som säga henne, att hon har ett godt hjärta och att de själfva laga mat till bröllop och begrafningar.

## "PERSBERGSMALM"

I DESSA DAGAR har i den uråldriga värm-ländska bergslagsbygden för alltid insomnat en kvinna, hvars blygsamma och för den stora världen undanskymda lifsgärning dock väl förtjänar att hugfästas som ett värdigt utslag af den gammalsvenska kärnkraft, som ännu gömmas på djupen i vårt folks hjärtan och våra grufvors schakt.

Född år 1819, uppfostrades Brita Katarina Nilsson i ytterlig fattigdom och strängt arbete, men äfven i redbarhet, dygd och plikttröhet. Till bokliga kunskaper fanns hvarken tid eller råd. Hela hennes skolbildning inskränkte sig till 14 dagars undervisning i skrifning och räkning. Detta tillgick på så sätt, att barnen med fingrarna tecknade bokstäfver och siffror i fin sand, som tömtes i grunda trälådor, hvilka i något sluttande ställning placerades kring väggarna i det lilla skolrummet. Att läsa lärde hon af sin mor och läroboken var — katekesen. Då modern på kvällen hemkom från sitt »dagsverke», slog hon sig ned vid spinrocken och den lilla flickan jämte de två bröderna placerades vid sidan, läsande vid skenet af spåntade torrvudsstickor.

Ännu nästan ett barn, kom hon i tjänst hos en förmögen bergsmansfamilj, där hon stannade, tills hon vid 23 års ålder ingick äktenskap med dåvarande grufarbetaren vid Persberg, Olof Bergström. Med stor fallenhet för handarbete sysselsattes hon ofta under tjänstetiden med väfnad och spånad. Sommartiden satt hon redan kl. 3 på morgonen i väfstolen, där skytteln under sång flög mellan hennes flitiga fingrar. Såsom flyttnings- och bröllopspresent



EN MÖNSTERAFFÄR FÖR SMÖRHANDELN. »TONDÉNS SMÖRHALL» I STOCKHOLM.  
1. INTERIÖR FRÅN BUTIKEN. 2. FÖNSTERUTSTÄLLNING MED LYRA OCH ROSEKORG AF SMÖR. A. BLOMBERG FOTO.



erhöll hon af sin matmor en bit lärft så stor, att den räckte till ärmar i ett linne. Men det blef fina ärmar med bred fäll och hålsöm — den första lyx hon bestod sig. Linnets i öfrigt var af groft blaggarn.

I eget hem väfde hon och sydde icke blott alla sina egna kläder, utan äfven sin mans och efter hand allt hvad den växande barnskaran behöfde. Detta hindrade henne dock ej att finna tid och kraft att deltaga i mannens många andliga och lekamliga intressen samt att räcka en hjälpsam hand åt dem, som voro fattigare än hon själf, och



BRITA BERGSTRÖM.

framför allt åt sjuka och åt de många, som behöfde »den första hjälpen vid olycksfall». Hennes rådighet och hennes huskurer voro allmänt kända och prisas än i dag. Ofta hör man uttryck sådana som: »Hade hon inte varit, så hade det allt varit ute med mig», eller »utan hennes hjälp hade jag varit krympling för länge sedan.»

De unga makarna inmutade och arbetade en egen grufva i omedelbar närhet af sin stuga, men då mannen erbjöds byggmästarplatsen vid Nordmarks grufvor, mottog han dock detta anbud, väl vetande, att han i goda händer lämnade såväl grufvan som hem, barn och arbetare.

Efter många års sträfsamt arbete lämnade makarna Persberg och bosatte sig på Finshyttan, som de inköpt och nu under årens lopp med sönernas biträde förvandlade från en stilla landegendom till en liten lifig industriplats. Änka sedan 1883, skötte dock Brita Bergström med kraft och intresse sitt stora hushåll på Finshyttan till 1890, då hon drog sig tillbaka till gården Munckeberg, där hon den 29 sistlidne december slöt sin långa och mödosamma, men välsignelserika lefnad.

Ända till sina sista stunder behöll hon dock intresset för allt och alla. Under hennes långa

och pröfvande sjukdom såg man ofta hennes klara blick lifvas af de rapporter, som lämnades henne från bruket, grufvorna eller landtbruket. Hon höll reda på järn- och kolpriser, malmtillgång och verkstadsbeställningar. Med aldrig sviktande intelligens deltog hon i allt detta och med varmt hjärta och klart förstånd omfattade hon sina barn och barnbarn samt sina många underhafvande.

\* \* \*

En dotter till den hädangångna fru Brita Bergström, sånglärarinnan fröken Anna Bergström, har likaledes genom en långvarig och framgångsrik verksamhet ådagalagt något af den ryktbara Persbergsmalmens sega kraft. Och som ett erkännande för 25-årigt nitiskt arbete för sångundervisningen i Stockholms skolor har nyligen till henne från kamrater och vänner i hufvudstaden öfverlämnats en utsökt vacker, textad adress i elegant bundna pärmar. Omramningen kring själfva texten



ADRESSEN TILL FRÖKEN ANNA BERGSTRÖM.

är, som af vår afbildning synes, hållen i ro-cocco — stiliserade lactusblad och blåsippor. Adressen är utförd af fröken Anna Berglund, äfven hon bördig från bergslagen.

Å adressens andra, här icke afbildade sida finnas 31 egenhändiga namnteckningar af såväl representanter för högre lärarinneseminariet i Stockholm, Stockholms högre flickskolor och hufvudstadens folkskolor som framstående utöfvare af tonkonsten.

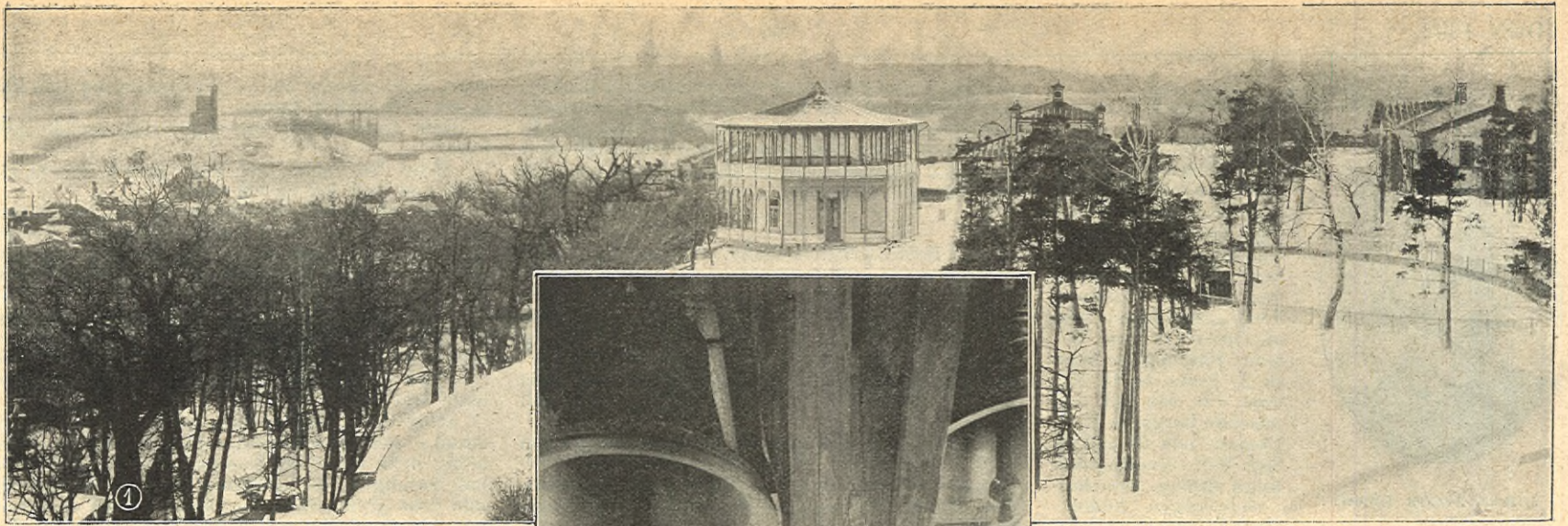
Fröken Bergström, som 1876 aflade organistexamen vid härvarande musikkonservatorium, verkade först någon tid som lärarinna vid elementarskolan för flickor i Filipstad, hvarefter hon flyttade till Stockholm, där hon hösten 1880 anställdes som sånglärarinna i Lyceum för flickor samt följande år i Ateneum för flickor och Paulis skola, hvilken sistnämnda skola 1882 ombildades till Södra elementarläroverket för flickor, dit hon då medföljde. År 1885 anställdes hon vid Katarina folkskola och 1886 i Brummerska skolan, där hon ännu kvarstår. Hösten 1897 antogs hon till lärarinna vid Högre lärarinneseminarium och Normalskolan för flickor.

Åren 1885 och 1890 företog fröken Bergström studieresor till Tyskland, det sistnämnda året med statsanslag. Hon har äfven utgifvit en »Sångkurs för skolan», sedan 1895 antagen vid Stockholms folkskolor och flere privata skolor.



ANNA BERGSTRÖM.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.



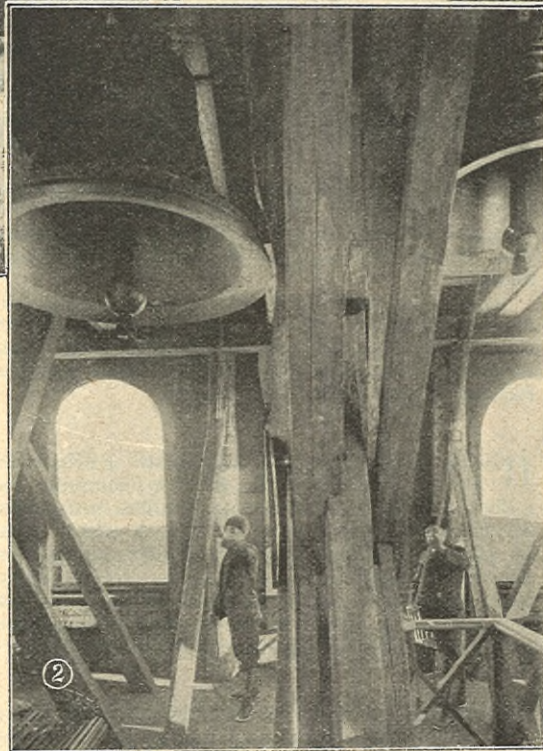
## GRAFVEN PÅ SKANSEN.

UNDER DEN MOLNGRÅ nordiska februarihimmeln, från hvilken snökristallernas hvita säde oafbrutet dalar ned, ligger Skansen i den växande daggroningen så tyst som en kyrkogård. Där, på den backiga vägen, som leder bort till Hellestadstapel, nalkas en grupp af män, allvarliga och tysta, bärande mellan sig en likkista, höljd i den svenska fanans färger af guldstrålände sol och blå himmel.

De ställa kistan på en provisorisk katafalk vid stapelns fot, där nyströdt granris och kring stapelns bjälkar draperade svarta slöjor utmärka detta ovanliga likrum, som har den kringstående vintertysta skogen till väggar och luftens drifvande skyar till tak, från hvilket de hvita flingorna oafbrutet falla som ett hvitt blomregn öfver Artur Hazelius' stoft.

Ty det är det jordiska af Skansens framsynte och af glödande nitälskan besjälade skapare, som nu skall myllas ned på den plats, hvilken blef hans lifsverk.

Några meter bortom klockstapelns reser sig ofvan den nyordnade kullen den enkla minnesstenen med det frejdade namnet, och genom



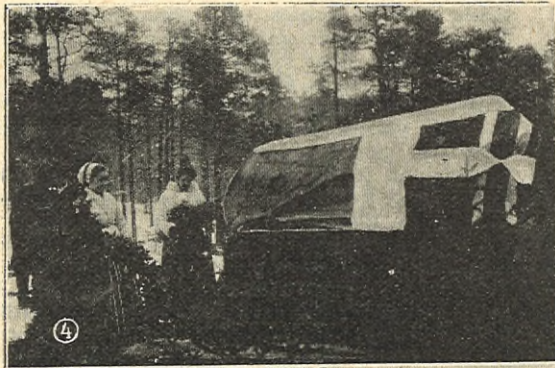
1. UTSIKT ÖFVER SKANSEN OCH STOCKHOLM FRÅN HELLESTADSTAPELN. 2. HELLESTADSTAPELNS KLOCKOR RINGA ÖFVER ARTUR HAZELIUS STOFT.

den öppna järndörren synes kullens inre, ett kransmyckadt hvalf, som nu skall mottaga och gömma den svenske stormannens stoft.

Vackra, gripande ord om Artur Hazelius' lifsgärning klinga från prästerliga läppar ut i vinterluften öfver den samlade människoskaran, i hvilken märkas flere af vår andliga odlings dådrikaste män, de gamla kärnfulla bönera lysa frid öfver den döde, hvarefter kistan vid Hellestadsklockornas klang och tonerna från Oscar I:s sorgmarsch bäres in i grafhvalfvet.

Efter några varmhjärtade afskedsord, framburna af byråchefen V. Almquist på Nordiska museets styrelses vägnar, nedläggas kransarne på grafkullen vid minnesstenens fot, och den högtidliga akten är ändad.

Människoskarorna försvinna längs de buktande skogsvägarne och styra åter tillbaka mot staden för att taga fatt i arbetet, och på Skansen begynner ånyo sysslornas id — utvecklandet och fullföljandet af den lifsgärning, som blef Artur Hazelius' ära och vårt folks stolthet, och som skall fortvara att finnas till, så länge minnesstenen står upprätt på mästarrens grafkulle.



FRÅN GRAFSÄTTNINGEN Å SKANSEN AF ARTUR HAZELIUS STOFT. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 3. MINNESSTENEN OCH GRAFHVALFVET. 4. KISTAN FRAMFÖR HELLESTADSTAPELN. 5. PASTOR PRIMARIUS DR HÅHL INVIGER GRAFPLATSEN (FRÅN VÄNSTER RÄKNADT: PASTORERNA CARLSSON, MÖRNER, HÅHL, ROSENIUS OCH REHN). 6. BYRÅCHEFEN V. ALMQUIST TALAR Å NORDISKA MUSEETS STYRELSES VÄGNAR. 7. KISTAN FÖRES I PROCESSION TILL GRAFHVALFVET. (BLAND ÅSKÅDARNE: H. WIESELGREN, P. P. WALDENSTRÖM, J. BÖTTIGER, V. VON HEIDENSTAM M. FL.)



sitt lif bredde han ut för hennes blickar, och Duyvecke fick i tankarne följa honom till det fjärran hemmet, där den stolta modern drömde segersäkra framtidsdrömmar om den ende sonen. Men det hände ofta, att allt efter som den unge mannen talade, kom det en oro öfver honom, som han ej förmådde dölja, och hans kinder sprungo i blod, som om han druckit mycket och starkt vin.

En morgon fattade han häftigt Duyveckes händer och tryckte dem mot sitt bröst.

»Duyvecke, Duyvecke — jag måste bort härifrån — hur skall jag kunna lefva utan dig.»

Flickan lösgjorde lugnt sina händer, och med en röst, som var onaturligt klar och skarp, sade hon:

»Ja, ni skall resa, herr Silvere — det blir nog det bästa.» Och lugnt plockade hon ihop koppar och fat, satte sig på trappan och började binda på nätet, som hörde till hennes lott i köpingens storbåt, och hon nickade leende till Silvere, som i uppror med obetäckt hufvud vandrade fram och tillbaka framför huset.

»Och detta kan du säga så lugnt — res — har du då aldrig haft någon tanke på mig?»

»Det är därför, att jag tänkte på er, som jag sade det. Hvarför skulle ni stanna här, där ni hvarken passar eller hör.»

»Duyvecke.»

»Ja, herr Silvere.»

»Jag måste bort — men du kan ju icke förstå det, jag har en mor, Duyvecke, som har kraf på mig, förstår du inte det,» han gick intill henne och sträckte fram handen, »har du ingenting att säga mig?»

»Hvad skall jag säga — kanske att jag beklagar, att ni någonsin kom hit.»

(Forts.)

## EN VÄDJANTILL SVERIGESKVINNOR.

GENOM OFFERVILLIGHETEN hos en del för det goda ändamålet nitälskande personer i Göteborg åstadkoms år 1890 en liten försöksanstalt för att utröna, huruvida vår Västkusts klimat skulle lämpa sig för vård af skrofulösa barn. Resultatet af första sommarens behandling slog öfver all förväntan, väl ut. Ehuru en liten fiskarestuga förhyrts och barnens vård och förplägning lämnade åtskilligt öfrigt att önska, blefvo dock svåra former af skrofulos, hvilka trotsat årslång behandling i hemmen och på sjukhus, fullkomligt återställda. Uppmuntrade häraf, donerade några mecenater inom samhället medel till uppförande af en tidsenlig hafskuranstalt för skrofulösa barn. Redan 1892 kunde man börja dess verksamhet. Under de nu förflutna 11 åren hafva 752 patienter, de flesta behäftade med svårare och de svåraste former af denna hemska sjukdom, kommit under behandling och mer än 90 procent af dessa hafva kunnat återsändas botade eller högst väsentligt förbättrade. Medeltiden för uppehållet vid anstalten har varit 6 veckor och kostnaden pr patient har uppgått till ungefär 45 kronor. Besinnar man, att för denna jämförelsevis ringa summa och på denna korta tid sjukdomsformer kunna botas, hvilka i hemmen och på sjukhusen kräfvat mycket besvär och lång tid för att återställas; att de just af denna orsak i fattigmans hem (ja, ofta nog äfven hos rika) ej sällan försummas och vanvårdas; att — om de ej i tid blifva botade — de lätt öfvergå till lungsot, hjärninflammation och andra tuberkulösa sjukdomar, till blindhet, döfhet och vanförhet af alla slag; att, då de urartat till dessa svårare former, de kräfvat mångdubbla tider och mångdubbla kostnader för att återställas — om de öfverhufvud kunna botas; att de under alla omständigheter i en framtid komma att falla den enskilda eller allmänna barmhärtigheten till last i en eller annan form — besinnar man allt detta, bör det vara klart för hvar och en tänkande, att det är icke blott en kristlig plikt, utan äfven en verklig besparing att söka återföra de stackars barn, som angripits af skrofulosens svårare former, till hälsa och krafter.

H. k. h. kronprinsessan Victoria, som behjärtat detta och varmt nitälskar för de lidande, har af

denna anledning satt sig i spetsen för åstadkommande af anstalter för vård af skrofulösa barn. Vid en basar i Malmö till förmån för en hafskuranstalt vid Skelderviken hafva nyligen ganska betydliga belopp insamlats, företrädesvis från Sveriges sydligaste provinser.

I Göteborg förberedes nu en liknande basar den 14:de och 15:de mars till förmån för en hafskuranstalt på Styrsö, hvilken skulle blifva öppen hela året om, förestås af en på platsen boende läkare och mottaga patienter från alla de delar af landet, som vilja bidraga till dess ernående och underhåll. Det är med anledning häraf vi vilja rikta en uppmaning till Sveriges kvinnor rundt om i landet att hvar i sin stad söka medverka till det vackra ändamål, för hvilket basaren i Göteborg är ett uttryck. Vi vilja bedja dem noga sätta sig in uti de fördelar, de skrofulösa barnen i deras ort kunna hafva af en anstalt sådan som den på Styrsö. Genom att på ett eller annat sätt samla bidrag till detta kustratorium erhålla de rättighet att sända de patienter, som hafva behof af vård, till detsamma och hafva stort hopp att efter kort tid och med ringa kostnad få dem botade tillbaka. Bidragen mottagas med tacksamhet af basarkommitténs ordförande, friherrinnan Hedvig Lagerbring, och skola i de dagliga tidningarne blifva redovisade.

Göteborg i januari 1902.

P. SILFVERSKIÖLD,  
Läkare vid Hafskuranstalten för  
skrofulösa barn å Styrsö.



KUNGL. TEATERN återupptog i måndags Bellinis opera »Norma», som ej gifvits härstädes sedan midten af 90-talet. Skedde det till frände af 100-årsminnet af tonsättarens födelse, så kom det åtskilligt post festum, enär minnesdagen inföll den 1 sisl. november. Huru som helst kan nog detta framförande af den italienske maëstrons förnämsta, om ock betydligt föräldrade arbete försvaras på grund af dess flytande och anslående melodier samt till erinran om den tidigt bortryckte tonsättaren. Men skall operan i våra dagar göra åsyftad verkan, är det ett oeftergifligt villkor, att hufvudrollen uppbares af en sängerska med stor röstbegåfning, förstklassig sängkonst och förmåga af dramatisk framställning. Och här hafva vi just i fru *Carolina Östberg* en Norma, som hvilken som helst af utlandets stora operascener skulle vara stolt öfver att äga. Det är hon, som uppbar hela operan från första akten till den sista. Hennes sängkonst firar i detta med alla möjliga utsmekningar broderade koloraturparti en sannskyldig triumf, och äfven med de enklaste medel uppnår hon i dramatisk hänseende gripande uttryck. Hon fick äfven såväl under som efter hvarje akt emottaga den talrika publikens synnerligen lifliga bifall. Önskligt hade varit att Adalgisas framställarinna stått betydligt mera i jämnhöjd med Normas, än hvad fröken *Lykseth* gjorde. Dessa båda kvinnogestalter, Norma och Adalgisa, druidiska prästinnor, stå hvarandra i känslor och tänkesätt så nära samt supplera hvarandra så intimt i musikaliskt hänseende, att skillnaden i uttrycksmedel ej får vara för stor, för att ej helhetsintrycket skall störas. Fröken L. har tydligen rätt goda röstmedel, men stämman saknar fortfarande fasthet, och intonationens renhet företar ännu alltjämt betydliga brister. Samma är förhållandet med andhämtningen, som ibland verkar rent af störande. Alla dessa brister framträdde mest i växelsången med fru Östberg, i duetterna mindre, ty där verkade dennas sängkonst ledande och stödjande äfven för den mindre erfarna novisen. Fröken L:s uppträdande på scenen är i öfrigt rätt sympatiskt. Hr *Briesemeister* utförde den romerska prokonsulns parti — på sven-

## HYLIN'S Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylin & Co:s F. A. B.  
Stockholm.

ska. Fränsedt åtskilliga öfverdrifter i framställningen samt här och där en onödig forcering, som menligt inverkade på intonationen, gaf han en ganska god bild af den föga smickrade romaren samt redde sig ganska bra med uttalet af den svenska texten. Hr *Lundqvist* var en värdig öfverstepräst, och ett par underordnade partier utfördes väl af fröken *Edström* och hr *Nyblom*. Det hela ledades med omsorg och skicklighet af hr *Henneberg*.

EVA MUDOCCIS och Bella Edwards båda konserter härstädes ha gifvit stockholmarna tillfälle att i den förstnämnda stifta bekantskap med en violinkonstnär af ganska betydande artistiska dimensioner.

Eva Mudocci är ej, som man vore frestad tro af namnet, italienska till börd, utan af engelsk härstamning. Denna är dock mycket blandad, enär hennes far hade spanska föräldrar, men var född i England; och modern hade tysk fader samt engelsk moder och var född i England.

Sina musikaliska studier började miss Mudocci vid sju års ålder i England för en af sina onklar, som varit elev af Strauss. Han hade till och med varit en af Strauss' favoritelever, som fått mästarens berömda Stradivarius i arf. Det är denna violin miss Mudocci nu använder. Efter studierna i England fortsatte miss Mudocci sin musikaliska utbildning i Paris under ledning af Leonard, hvar på hon spelat tre år i Berlin för Joachim.

Hvad som främst frapperar åhöraren i miss Mudoccis spel är den mjuka tonen och det sjäfulla föredraget, hvilket exempelvis i Griegs Sonate op. 45 och Wieniawskis Legend starkt framhåfde de respektive tonverkens poetiska pondus. För öfrigt besitter hon en förträfflig teknik, på en gång solid och flärdfri och som aldrig sträfvar efter att göra sig till hufvudsak på bekostnad af kompositionens andliga innehåll.

Miss Edwards, som är född i Danmark af engelska föräldrar, är en mycket god ackompanjör till miss Mudoccis fagert sjungande Stradivarius, hvaremot hon som själfständig pianist står i ungefärlig nivå med våra konsertspelare i stockholmsska medelmåttor.



EVA MUDOCCI.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter och till blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bo-staden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Siden-Export.

# Köp Schweizer-Siden!







Pellerin's Margarin är bäst!

De bästa sidentygerna

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvrirera prover från den gamla väl renommerade Sidenfirman

E. Spinner & Cie, Zürich

(förr J. Zürrens sidenfabrik).

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

SPARA ÖGONEN!



Använd därför alltid Barnängens Skrif- & Copiebläck med dess milda, behagliga och för ögonen alldeles oskadliga färg!

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken 1 Drottninggatan 1 Mynttorget 4 Drottninggatan 102 Hornsgatan 52.

MÖDRAR!

Professorn, greve C. Th. Mörner i Upsala, som analyserat "Allenburys" Food, rekommenderar detsamma som medel att förekomma s. k. Engelska sjukan, samt säger vidare: "Under sådana omständigheter finner jag preparatet (särskildt Milk-foods) förtjänta af användning, dels under förhållanden (långre sjöresor o. d.) då frisk mjölk öfverhufvudtaget icke kan erhållas, dels och framför allt vid barnauppfostrande, när moders- resp. ammjölk ej står till buds".

C. TH. MÖRNER. Med. Dr., e. o. Professor i Medic. och Fysiologisk Kemi. Afven Allenburys Malted food No 3, för svaga och sjuka rekommenderas. Allenburys food säljes på apoteken samt i specieraffärer i parti genom A. W. Heland. Rikstelefon 1191. Norrköping

Främst bland alla!



Vetenskapens prisdomare ha förklarat, att Extra Aseptol är No 1. Kom ihåg det när ni närmast skall köpa en flaska munvatten.

Capsuloids har kvallteteten och den noga kvantitet af järn som blodet dagligen kan absorbiera.

frambringa en rikedom på nytt friskt blod, hvarigenom de förmå att bota anemi, bleksot, dålig matsmältning och förstoppning och alla andra sjukdomar, som härröra sig från en försvagad blodkonsistens.

Till Capsuloid Comp. Jag har intagit 4 1/2 ask Capsuloids och finner nu att det ständiga springandet upp och ned i trappan icke längre tröttrar mig det minsta, ehuru jag såsom hotelluppsare är strängt upptagen från kl. 7 på morgonen till midnatt och sällan får vistas i friska luften. Då Capsuloids så betydligt stärkt mina krafter, skall jag fortfara att bruka dem, till dess jag återvunnit en fullkomligt frisk ansiktsfärg.

Hotel Rydberg, Stockholm. WILHELM HENCK. Capsuloids erhållas å alla apotek å kr. 2.50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

Salubrin

användes af alla som lärt känna det såsom det bästa medel mot värk och inflammationer till följd af yttre skador, sår, bölder, tandvärk, rosen, åderbräck, hämorrhoider och halssjukdomar m. m. Det förnämsta toalettmiddel och det pålitligaste härmedel. Om de olika användningssätten för olika ändamål se den hvarje flaskas medföljande beskrifningen. Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet Salubrin tillhandahålles i parfym-, specier- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.



Hvarje häfte af "Moster Emmas Väf- bok" kostar 1 krona 35 öre. Första häftet mattor. Andra häftet gardiner, promenad- och bruddräkter m. m. Erh. mot postf. från utg., adress Kuddby.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag etablerad i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Margarin-Aktiebolaget ZENITHS MARGARIN

är det förnämsta. Särskildt framhållas Gräddmargarin-kvaliteterna Zenith, Special o. Rex. Inga kemiska tillsatser. Den enastående friska goda smaken och aromen utslutande genom öfverlägsna arbetsmetoder och utmärkta råvaror. Guldmedalj i Gefle i år. Högsta utmärkelse.



Lactoserincacao

Välsmakande, Hälsosam, Närande. Rik på s. k. "Närsalter", förordad af Hrr Läkare och på grund af analyser fördelaktigt omnämnd i Svenska Läkare-sällskapets Tidskrift "Hygiea". Försäljes hos hrr specierhandlare. A.-B. Th. Winborg & Co., Kongl. Hofleverantörer.

För Balsäsongen.

Bästa Wiener Balskor, Franska & Engelska Balstrumpor, Sorties de Bal, Solfjädrar m. m. hos K. FORSBERG & C:o, Operahuset. OBS.! Balskor öfverklädas.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4) innehållande ca 1,650 st. skåpäck. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16. Sparkasseräkning - Kassafack. från 15 kronor för år. Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af Notariatsafdelningen.

Fröjd åt de unga landet rundt

Kamraten

kan hvarje ungdomens vän bereda genom att för den ringa summan af 3 kr. för det nya året prenumerera på "Kamraten, illustrerad tidning för Sveriges ungdom", som då utkommer med sin 10:de årgång under redaktion af Frithiof Hellberg och Johan Nordling och under medverkan af flere bland vårt lands högst uppskattade ungdomsförfattare och tecknare. Med sitt om sorgsfullt valda och omväxlande innehåll är Kamraten lika väl ägnad för flickor som för gossar, hvilka i dess upfostrande och lärorika uppsatser, i dess underhållande berättelser och skildringar från alla historiens, vetenskapens och fantasiens områden, i dess rikhaltiga afdelningar för idrott, slöjd och

lekar, i dess talrika intressanta pristäfningar af skilda slag finna outtömliga källor af ädel underhållning och roande förströelse. Bland de många nyheterna i Kamratens innehåll för det kommande året kan nämnas en genom hela årgången förtäpande följetong: »Dödshälans hemlighet», hvilken ovanligt spännande och intressanta äventyrsberättelse med sina talrika illustrationer i bokhandelsvärde ensam motsvarar hela prenumerationspriset. Genom sin varmt fosterländska och verkligt ungdomsfriska anda har Kamraten i lika hög grad förvärfvat målsmannens som ungdomens sympatier och därigenom för hvarje år allt mera befest sin rangställning som

vårt lands erkänt bästa ungdomstidning.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank, Hufvudkontor: Regeringsgat. 1, Afdelningskontor: Hötorget 8. Högsta depositionsränta ... 4 1/2 % Sparkasseränta ..... 4 » Checkräkningsränta ..... 2 » Kreditivränta ..... 5 »

Bankaktiebolaget Stockholm—Öfre Norrland, 6 Drottninggatan 6. Hushållräkning 4 %. Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs Enskilda Bank Brunkebergstorg 12. Sparkasseränta 4 proc. Första klass Privathotell en och två trappor upp 8 Birger Jarlsngatan (f. d. 10), Stockholms förnämsta gata, Rikstelefon 4401. — Allm. Telefon 12539. Edla Carlsson.

Pallas Hotell 37 Klarabergsgatan 37 Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41. Rekommenderar 30 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg. Knut Fagerström



Musikinstrument och strängar af alla slag levereras direkt från fabriken till billigaste priser under garanti. Ernst Reinh. Voigt Marknenkirchen J. 38, Sachsen. Kataloger på danska språket gratis och franko. Messingssexetter af tyska och svenska modeller

EDISON

FLÅKT-MOTORER BATTERIER FONOGRAFER och PROJECTOSCOPE. Fullst. katalog n:o 14 på begäran. Gem Phonograph Kr. 38.— ny modell. Standard ..... » 76.— Home ..... » 114.— Spring Motor ..... » 190.— M Electric ..... » 228.— Concert ..... » 285.— Edison Records ..... » 1.90 Edison Blanks ..... » -76 Concert Records ..... » 3.80 Concert shaved Blanks ..... » 3.25 Projectoscope (förliga bilder) ny modell ..... » 342.— Edisons kombinerade projectoscope och stereopticon (ny modell) ..... » 487.— Original films till projectoscope för: - hvar 50 fot lång ..... » 28.50

Rekvirera fullst. katalog n:r 14 öfver alla apparater tillverkade vid the Edison Laboratory och adressera alla order å äkta Edison-apparater till National Phonograph Co., Foreign Department, C. E. STEVENS, Manager, 45 Cedar St., New-York, U. S. A. Telegrafadress: »Zymotic, New York». Codex: A. B. C. A. 1 Lieber's och Commercial.



# Ylleklädningar

i afpassade bitar å 6 meter af extra fin engelsk cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostat 12 kr. bortslumpas af en händelse till kr. 7: 75 pr st.

# Bomullsklädningar

afpassade bitar å 8 meter, äkta färger, vackra mönster, som kostat 4: 50 bortslumpas till 2: 75 pr st. Köksförkläden, handväfda, äkta färger, bortslumpas till 11 kr. pr duss.

**Hörnboden Observatoriegatan 6, Stockholm.**

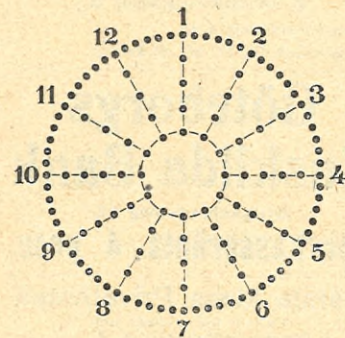
Nakkår = är en fågel;

Ikamare = geografiskt namn.

De riktiga ordens begynnelse och slutbokstäver gifva namnen på tvänne svenska städer.

FIX.

## HJULGÅTA.



Prickarne i ofvanstående figur skola utbytas mot bokstäver, och äro dessa rätt funna, så gifva de: 1—2 under vajande säd, 2—3 promenadväg för kossorna, 3—4 fågelbarn, 4—5 epitot som passar in på den inbilske, 5—6 någonting som är svårt att rätt förvalta, 6—7 kvinnonamn, 7—8 påminner om Svenska akademien, 8—9 skal utan

kärna, 9—10 kvinnonamn, 10—11 blåsinstrument, 11—12 varning på en dörr, 12—1 reträttplats för jagade baciller.

Ekraner (lästa utifrån—inåt) 1) nytt för hvarje år, 2) skämtsamt, 3) kombination af flere föremål, 4) hårdande hemsökelse, 5) ånger, 6) tidpunkt då kroppen tillgodoses, 7) kvinnonamn, 8) hur ett dockansikte ofta är, 9) fond af vetande, 10) musikterm, 11) ryktbart personnamn, 12) keltisk präst.

Observera att antalet bokstäver skall motsvara prickarne i hvarje särskild eker. Äro de rätta orden gissade, så bilda de bokstäver, som infalla på de med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 och 12 betecknade prickarne namn på ett landskap i Sverige och mot svarande prickar i den inre ringen namn på ett tyskt furs'endöme.

ONKEL SET.

## LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 5.

**ARITMOREMLOGOGRYFEN:** Skidlöp-are: sköld skida, par, pölsa, öl, pöl, diska, ide, plös, id, sik, lake, dike, led, lök, skarp, asp, spade, drake, klöser, sirad, skare, ris, spader, pilar, sirap, spel, spik, silke, skedar, öra, löpare, resa.

**CHARADEN:** Skorsten.  
**ARITMLOGRYFEN:** Redaktionens breflåda: 1) r, 2) hed, 3) lador, 4) resande, 5) sångkonst, 6) mjölk, 7) hästiglar, 8) Lofoten, 9) panna, 10) ren, 11) n, 12) ask, 13) kobra, 14) b, örnar, 15) half elfva, 16) flyttfåglar, 17) breflådor, 18) ekpårar, 19) lydig, 20) mor, 21) r.

**PROKOPEN:** kören, ören, ren, en.

## BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

L—d begår plats i våra spalter för sin bländade "En viking sids". Vårt strängt anlitade utrymme medger oss tyvärr icke att publicera den i dess helhet, men ett par korta citat kunna möjligen ge våra läsare ett

# GADUS' "Sillsardinier"

rekommenderas såsom ett närande och välsmakande **färskt** födoämne.

Bruksanvisning medföljer hvarje burk.

(5)

om också endast allför ofullständigt begrepp om dess poetiska skönhet. Efter en stämningfull skildring af skådeplatsen för dramat, bebyst af den bleka manskens silfverrund, bestämt af daggens glitterande lärar-, besatt med ljudligt sjungande närtegnalar och befolkad af vana älfvor, som sin brudrens träda, låter dikteren, med skalddisk blick för de starka motsättningsarnas konstnärliga verkan, en skorrande ton bryta den idylliska kvällen:

"Men hör, hvad är det för hesa skrän, som ljuder där mellan skogens träan? De höras en gång, de höras ater, så lysligt hemskt det i natten låter. Det korpen är..."

Sedan nu således läsaren blifvit vederbörligen förberedd på det värsta, skildras i satta färger den vikingakamp, som nyss utkämpats på den fridfulla blomstervallen, som sköljt dess liljesångar med blodiga vägor och ditlockat de hemskt skrånande korparne. Dock allt för länge utdärjad icke skalldens veka hjärta att hålla oss fånga inför dessa fasans taflor, uti en öns snar åter in i en bildare stämningsskrets:

"Nu striden slutats och mildt på liken ser mänen ned ifrån eternas riken. Och smärtans fasa har vändts uti en ljufull domning från drömmar fri hos dem, valkyrior ej hunnit kalla ännu till Oden uti Valhalla."

Medan vi så, vid skalldens sida, vandra fram öfver den månljusa valplatsen, näs plötsligt vårt öra af —

"en suck! Där rör sig en människa! Männ dyket en skulle skonat ha?"

Jo, mycket riktigt! Så förtänskam har lyckligtvis döds-ikesmajestätet varit — eljes skulle ju denna bärliga hjälteakt blifvi oskrifven! Nu få vi, fortfarande vid vår skallds sida, bevittna det uppbyggliga skådeplet af den siste vikingens hädanfänd.

"Tungt mot en ek sig vår viking stöder, i blodrött gräset kring honom glöder, som snö är kinden och blick'n matt, men löjet leker på läppen glad."

Som en ringdans af lätta fjärlar om sväfla honom bilder från den tid, som svunnit, och mitt uti det hela laxar hans speciella skyddsvalkyria "på månljusglittrande starka vingar". Nu lider det emellertid mot slutet både med viken och hjälteaktiken — och så godt är kanske det.

"Hans läppar röres, han afsked tager af jorden, för'n han till Valhall drager, men hvad han kväder det i gen hör, ty ordet nyfödt på läppen dör."

Och nu hoppas vi, att han fömmer ett horn i Valhall till gudinnan Iduns ära, som så välvilligt mottagit honom.

**En tacksam elev.** Som ni sett, ha vi redan ågnat den bortgångna lärarinnan en minnesruna.

Karel har vågat det vansliga experimentet att omvända Chopins nocturne 1 i ord och rim. Om också ej fullkomligt misslyckadt, har försöket emellertid icke slagit ut tillräckligt väl, för att vi skulle kunna oss frestade att upptaga det i våra spalter.

**A. Inte bland det bästa,** men inga lunda bland det bästa heller! När ni möjligen känner er uppbyggd i en ännu högre poetisk dignitet — t. ex. i kub i stället för i kvadrat — kom då åter in öfver våra ögon!  
**M. L. O.** det gamla blöta och stötta ämnet!!! Användes ej. Returporto saknades.

**Ava.** Eder skiss »I valet och kvalet» gjorde oss kvalet kort och valet lätt. Returporto saknades.

**Ade Parma.** »Möjligt är, att jag vid ett kommando tillfälle kunde erbjuda er något förmer än hvad jag härmed tar mig friheten öfversända», skrifer ni. Ja betydligt förmer kräfvades det, om ni skall kunna hoppas på en plats i våra spalter.

**Hjördis Brang** konstrueradt, men lifligt och underhållande skildrad. Tack, skall användas  
**»En ungdomens och sanningens vän»** Hvad de små själarna ändå taga sig stora namn!

**E. »Fröken Ameli»** var verkligen aldeles ovanligt »lämplig för papperskorgen»  
**Gunhild M—n.** All bonnör för den ädla tanken, men tyvärr var den icke ilörd presentabel sällskapsdräkt

**Kate.** Framställningen är ju god, och vi skola söka bereda utrymme.

**Östilla.** För obetydligt!

**Intresserad.** Läsas Kej och Kjelland (med hårdt k-ljud) — Ja, skolvägar väder i Sverige — I konsthandeln kommer Carl Larssons »Titt-ut» att betinga ett pris af 12 kr; det är endast Iduns prenumeranter, som erhålla den till 3 kr.

**X 25.** Vi kunna bäst karaktärisera eder stil med ett par rader hämtade ur ert eget

## FYRTORNETS KONSERVER

GULD MEDALJ GEFLE 1901



**GRÖNSAKER:**  
Sockerärtskidor, Spenat, Arter, Haricots verts m.m.

**FISKKONSERVER:**  
Fiskbullar, Inkokt makrill, Inkokt ål, Fiskpudding m.m.

**KÖTTKONSERVER:**  
VILLEBRÄD, FÅGEL & SOPPOR o o o o o o

**REKOMMENDERAS!**

Fullständig priskurant hos Hrr Delikatesshandlande i Stockholm, Göteborg & landsorten.

manuskript: »Det var en dimma till att kämpa sig fram igenom i fortlifvan, en dimma till att drunkna i och förintas, en fasnadfull räskall dimma att förkvävas i». Där kräfvades många fiska vindar för att få luft och klarhet.

**Anne — Mary — Lise.** Tre kokkar om en så klen soppa — det var i sanning för mycket

**Utvandrare.** En väl tort predikande form — eljes goda tankar. I synnerhet förtjänade det vackra uppslaget om »den andliga förmenhetens progressiva beaktning» att något fylligare och konsnärligare utvecklas. Kanske har ni lust att göra om försöket?

**E. L.** Har sina förtjänster, men verkar som helhet för tungt.

**E. A—g.** Vi vela oss ej ha mottagit någon uppsats med det namnet.

**J. B.** Ni ber oss ange der »studies» svagheter, äfvensom dess förtjänster. Vi komma litäst itiran saken genom att hålla oss till de senare. Ty de äro inga.

**O. Lbg.** Tyvärr kunna vi ej denna gång stilla er »Långtan».

**K—c.** Ehuru ledigt och älskvärdt nedskrifvet, äger dock ert lilla ungdomsminne ej tillräckligt af allmänt intresse för att försvara en plats i Iduns spalter.

**Esd.** »Konsträsagan» antages. Angående »de gamla b eleven» poetsvar. Valkommen från Berlin, om ni finner något verkligt intressant.

**EXPEDITIONENS BREFLÅDA:**  
 »Sb.» Stockholm, p. r., torde ins. ytterligare 80 öre.  
 »A 1902.» Upsala p. r. Annonsen kostar 2,60 pr gång. Insänd rest snarast.  
 »Nina 10 år.» Eskilstuna. Insänd ytterligare 1 10.  
 »God ontanke.» 1,50 torde ytterligare insändas  
 »Sålskap», Sköfde. Insänd ytterligare 80 öre.

## Inackordering

önskas af ung, bildad flicka i treflig familj, där tillfälle till umgänge finnes. Svar till »Skånska», J. G. Hedberg Annonsb., Malmö.

## INACKORDERING

i stad önskas för en 19 års flicka i en god bildad tjänstemannafamilj, hälst i mellersta Sverige eller södra Norrland. Svar till »C.» Sydsv. Dagbl:ts byrå, Lund.

En 19 års bättre flicka, som har ett god och ordentligt hem, önskar komma i bildad familj på landet, för att deltaga i alla husliga göromål, och blifva ansedd som medlem af familjen. Är villig betala 25 kr. pr månad. Svar till »Bertha T.» p. r. Eskilstuna.

## PRÄSTDOTTER.

22-årig, önskar för att komma ut, plats i bildad familj i Stockholm, som sällskap och hjälp i hushållet. Praktiskt och van att deltaga i inom ett hem förefallande sysslor. Är villig att betala något. Svar till »E. S.» Väderstad.

Mot fritt vivre, eller att betala för sig önskar en bildad flicka plats att gå husmodern tillhanda samt att deltaga och öfva sig i husliga göromål. Kunnig i handarb. och väfning. Svar t. »Gefle 1902», Gefle p. r.

## En flicka från 2 å 3 års ålder,

af bättre föräldrar får god inackordering i ett stilla hem på landet där inga barn finnas. Om värd utlovas. Befalning efter öfverenskommelse. Svar med nödiga upplysningar till »C. R—n», Jerna p. r.

## Praktisk Hushållskurs vid Barkarby

pr Drottningsholm för bildade flickor 4 månader. Pris 250 kronor. Goda referenser. Höga kunningsfullt  
**Fru Malkia Godén.**  
 Allmänna telefon Drottningsholm 17.

## STOCKHOLM Inackordering för familjer

eller för unga bildade flickor med praktisk undervisning i franska och engelska språken, äfven mafflagning om så önskas. Adress Fru Carl Hüttling, (née Gaudard) 8 Carlapan.

## Inackordering.

I tjänstemannafamilj, boende på större herrgård i Värmland, mottagas unga flickor, som grundligt vilja lära sköta ett hushåll, konstväfnad och handarb. Upplysningar lämnas af fru Signe Westerdal, Grums.

**PARIS.** Godt familjepensionat. M:me Barré, 70 rue d'Assas, 6:ème arr. Svenska referenser.

## A. BULLING, Malmö.

Etabl. 1885. Rikst. 349.  
 Biträden, tjänare & platser i alla branscher.

## Vackra vybrefkort

öfver Jönköping och dess härliga omgifningar: Husqvärna, Taberg, Vistakulle, Vingsö, Grenna m. fl. expedieras från **Nordströmska bokhandeln, Jönköping**, efter frut insänd likvid i frimärken, 1 krona för 12 st., 5 kr. för 100 st.

## En antik sängkammarmöbel

i svart och guld, säljes af en händelse. Svar till »Sällsynt möblemang», Iduns exp.

## LEDIGA PLATSER.

Ett bildadt fruntimmer, som emot fritt vivre och vänligaste bemötande vill åtaga sig att läsa med 2 små, snälla flickor, för nu genast plats i naturskön och treflig prostgård. Svar med fotografi sändes under adress 1902». Ed.

## Barnfröken

erhåller förmålig plats för två barn i fint hem i Stockholms närhet. Närmare å **Stockholms Uthyringsbyrå, 12 Kungsträdgårdsgatan 1 fr. A. Thulstrup & Co.**

Huslig, pålitlig, ordentlig, bildad flicka, kunnig i mafflagning, bakning och sömnad erhåller plats i mindre familj. Snart svar med fotografi, betyg och löneanspråk till »Erbetsman», Orsa.

## BARNJUNGRU.

En stadgad och pålitlig barnjungfru, om cirka 30 år önskas till instund. värflyttning eller den 1 nästk. maj för värd af 3 barn: ett på 4 1/2 år, ett på 3 år och ett nyfödt. Stort tålmodigt och ett godt, jämnt och kärleksfullt men bestämdt sätt mot barnen fordras; den sökande bör vara stark och frisk, då ju första året mycket nattvak kan ifrågakomma för det minsta barnets skull. Vana vid tvätt samt kunighet i sömnad af barnkläder fordras. Endast den som kan förete **verkligt** goda rek. torde anmäla sig. Fotografi samt uppgift å löneanspråk, helst före 1 nästk. mars. Adress Fru S. Ahlström, Karlberg, Falun.

## För en finare charkuterirörelse i liflig lands-

ortsstad önskas nästa 15 mars en pålitlig och skicklig kokfröken, som äfven är hemmastadd i korftillverkning. Svar, med uppgift om löneanspråk, insändas till »God plats», Dag. Nyh., Gustaf Ad. torg.

Ett bättre fruntim., 25-40-årigt, kunnigt i matl., som jämte frun, äfven vill vara behjälpligt med inom ett bättre hem förekr. syslor, sökes. Tvått och skurhjälp. Svar m. fot. och rek. till »S. B.» Iduns exp.

För en kortare tid önskas en van, barnkär flicka att på egen hand sköta ett barn, 1 1/2 år. Svar till »T.» Molkon p. r.

Lärarinnor, Vårdinnor, Sällskapsd., Affärs- och Hushållsbiträden, Barnfröknar få platser genom **Norra Inack-Byrån, Mästersamuelsgatan 62, Stockholm,**

## Enkel, anspråkslös flicka

af god familj, önskas som sällskap och hjälp i hushållet hos familj i Bergslagen. Sökanden bör vara kunnig i mafflagning och öfriga hushållsgöromål samt sömnad. Svar jämte fotografi och uppgift om föregående platser samt lönepretentioner torde insändas snarast under adress »H. S.» Iduns exp.

## Tvänne bildade flickor

önskas såsom kokerska och städerska. Lön enl. öfverenskommelse. Fotografi och rek. önskas. Svar till »C. A.» Iduns exp.

En välrekommenderad barnjungfru erhåller plats 28 nästk. april att sköta två barn om 3 1/2 och 1 1/2 år gamla. Svar snarast till »A.» p. r. Trelleborg.

Plats att förestå ett ungarlshem i stad finnes 1 april för ett dugligt yngre fruntimmer, omsorgsfullt och skickligt i mafflagning. Svar med betyg, pref. och eget fotogr. sänd till »A. R.» Iduns exp. f. v. b.

## PLATSSÖKANDE.

Kvinnlig gymnast med utmärkta betyg och ref., resvan och språkkun., önskar plats som sällskapsdam att medfölja på resor i utlandet. Sedan 3 år bosatt i Tyskland. Talar flytande tyska och engelska. Svar till »Hurtig och resvan», Iduns exp.

## Värdinneplats

sökes af f bildad tyska. Utmärkta ref. från förut i Sverige innehafda platser. Svar till »B. C.» Iduns exp

## Gå ej förbi detta.

Bildad, musik, flicka, önskar nu genast plats i enkelt stilla hem, aningen såsom lärarinna för mindre barn eller och såsom hushållsbiträde. Svar till »Undervisningsvan», Iduns exp

Ung flicka med betyg från Hand. Vänners- och väfskola önskar plats som lärarinna i hem eller skola. Är äfven något kunnig i klädsömnad. Svar märkt »24 år 1902», p. r. Tryserum.

## En flicka

önskar plats i familj, att gå frun tillhanda, hälst där skrifvgöromål förefinns. Svar till »19 år», Venersborg p. r.

En 19-års flicka af god familj önskar plats att gå frun tillhanda, hälst i Stockholm eller dess närhet. Betyg och rek. finnas. Svar till »Genast», p. r. Vesterås.

Plats önskas i god familj, hälst att tillse barn, ej under 2 å 3 år. Hvarvid mångårig vana finnes, samt att gå frun tillhanda. Goda ref. Svar till »Trettiöaring», Stensnäs, Storsjö.

Hushållsbiträdeplats sökes uti någon familj, eller att förestå ett bättre ungarlshushåll. Anspråkslöshet, ordentlighet, sparsamhet utlovas. Svar till »Värmland 1902», Iduns exp., Stockholm.

## OBS!

En 22-årig flicka af god familj, önskar till våren, hälst mot fritt vivre, plats i liten treflig familj, där glad och vänligt bemötande kan påräknas. Är villig biträda vid skrifvgöromål. Tacksamt emotes svar under adr. »Familjemedlem», Timmernabben p. r.

Hushållerska önskar plats nu eller den 1 mars. Goda betyg från föregående plats finnas. Är å ven kunnig i enkel och konstväfnad. Svar till »A. O.» Bergqvara p. r.

Ung bildad flicka, med sällskapsvana och af utmärkt god familj, särskildt skicklig i musik och handarbeten, samt van att i föräldrahemmet deltaga i husliga göromål, önskar för att finna verkshemmet snarast möjlig plats i en verkligt fin och bildad familj, hälst i Stockholm. Lön pretenderas ej, men vill betraktas som familjemedlem. Svar till Fru Anna Schotte, Halmstad.

En ung flicka af god familj och med god elementarbildning, samt kunnig i musik och handarbeten, önskar att mot fritt vivre komma i bättre hem som hjälp och sällskap eller som biträde vid skrifvgöromål. Svar emotes, märkt »A.» till Iduns exp. snarast möjligt.

En 18 års, i Kapstaden af svenska föräldrar född, nu föräldralös flicka, af medelklass önskar plats att gå frun tillhanda i ett bildadt, omvärdadt, gärna allvarligt hem på landet. Till reflekterande här insändes gärna fotografi. Eburu fattig väster hon sig ej vid lönen, blott hemmet är godt. Svar torde sändas till »E. A.» Norra vägen N:o 8, Halmstad.

## PLATS SOM VARDINNA

i stad eller på landet önskar bildad dam, van vid såväl landt- som stadshushåll. Utmärkta betyg och referenser. Närmare å **Stockholms Uthyringsbyrå, 12 Kungsträdgårdsgatan 1 tr.**

**A. Thulstrup & Co.**

En ung flicka som genomgått Nya Hushållsskolan i Stockholm önskar till våren plats i familj på landet eller stad. Vid lön fastes mindre afseende blott ett vänligt bemötande. Svar till »Karin», Örebro, p. r.

En ung anspråkslös flicka, som genomgått hushållsskola önskar till våren plats förestå enkelt ungarlshem. Svar till »Ördenflig 19», Örebro p. r.

En anspråkslös troende flicka (22 år), glad och vänlig, önskar plats uti en liten fin familj. Svar märkt »J. T. H.» Upsala, p. r.

Plats önsk. af bild. frisk, huslig, enkel, omtänksam flicka med godt lynne, kunnig i matl. & bak. sömn. Svar till »Flitig» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Undervisningsvan lärarinna i alla skoläm., språk, musik, handarb önsk plats. Svar till »Solstråle», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockh.

En ung bättre anspråkslös flicka söker plats i fin familj som sällskap och hjälp, van och fullt kompetent att sköta och handleda barn. Kunnig i sömnad och handarbeten. Små pretentioner. Goda rek. Svar till »Pålitlig», Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

## Kvinnlig Sjukgymnast.

språkkunnig och bildad, önskar anställning i familj eller att medfölja utomlands. Goda betyg och referenser. Svar till »Na — g», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

En ung tysk dam af bättre familj som genomgått högre läroverk och är kunnig i musik söker med det snaraste plats såsom sällskapsdam i en fin familj, där hon önskar blifva ansedd som medlem. Lön efter öfverenskommelse. Svar till »Tyska», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

## OBS!

Ung, förlofvad flicka önskar plats att gå frun tillhanda i bättre ättningssvård familj mot fritt vivre och blifva ansedd som medlem af fam. Svar emotes tacksamt till »Anspråkslös och pålitlig», Gefle p. r.

Förlofvad flicka önskar plats att gå frun tillhanda mot fritt vivre och blifva ansedd som medlem af familjen. Svar till »Arbetsam och ordentlig», Gefle p. r.

Bildad flicka, väl kunnig i mafflagning bakning, sömnad, handarb. m. m. önskar plats. Ordentlig, arbetsam. Svar »Gladlynt», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka, kunnig i hushållsbestyr, sömnad m. m. Barnkär, gladlynt anspråkslös, musikalsk önskar plats. Svar »God hälsa», Iduns exp. f. v. b.

Plats på handelskontor, bank eller i hem sökes af ung, språkkunnig flicka. God handstil. Svar afvakts under märke »Flit och ordning», adress S. Gumælii Annonsbyrå, Drottningsgatan 2, Stockholm.

En 37 års jungfru, proper, snäll och kunnig, med utmärkta munliga och skriftliga rekommendationer, önskar som hjälp medfölja äldre fru eller fröken till badort för att själf få tillfälle att bada. Svar till »Lovisa», Finspång.